

REDACTIA

Arad, Deák Ferenc-u. nr 20

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria :
pe un an 20 cor. pe 1/2
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 lună 2 cor.
Vrîi de Duminică pe an
— 4 coroane. —
Pentru România și
străinătate pe an:
40 franci.

Manuscripte nu se napolază

ADMINISTRAȚIA :

Arad, Deák Ferenc-u. nr 20

INSERȚIUNILE :

de un șir garmond: prima
dată 14 baai; a doua oară
12 baai; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Serisori nefrancați nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Anul V.

Număr de Duminică

Nr. 34

Goana contra părintelui Lucaciu.

Nu mai încetează nici „părintescul” guvern al „legii, dreptului și dreptății”, cu goanele turbate contra neînfrântului naționalist și cucernicului creștin Dr. Vasile Lucaciu.

Eată ce ni-se telegrafează din Baia-Sprie :

Hramul bisericii, procesiunile iubire, împiedecate cu armele geandarmilor. Agitațiunea e profundă. Poporul a protestat contra lașității guvernului Széll la M. Sa Imperatul-rege la Viena și la Pontificele roman.

Nici a se închina nu-î mai este permis astăzi Românului!

Preotul „tradează”, când se închină lui Dumnezeu și nu molochului maghiar; poporul se răsvrătește, când se adună la hramul unei biserici.

Ce timpuri, pregătitoare de soarta Sodomei și Gomorei pentru țeara aceasta!

Cu ce se deosebește guvernul „diplomatului” Széll de cel al brutalului Bánffy, când organele sale executive sevrănesc aceleași acte de atentat barbar față cu un popor demn, paucnic, iubitor de legea și pământul său strămoșesc?

Nu va înceta odată goana contra părintelui Lucaciu? Este aceasta culmea fără-de-legii și martirisării!

Infierăm cu adâncă revoltă aceste manopere ale cărmuitorilor patriei noastre, și asigurăm pe domniul zilei, că cu ajutorul balonetelor nu vor sădobi, ci vor îndări în rezistență pe cei gonțiți pentru legea lor și pentru dreptate, în numele... „legii dreptului și dreptății”.

Schimbare de note diplomatice între Austro-Ungaria și Rusia.

Ziarul „Magyarország” află, că ministrul de externe al Monarchiei noastre a adresat o notă diplomatică Rusiei, cerând explicațiuni în privința manoperelor sale din Macedonia, Bulgaria, Serbia și România, cari nu se potrivesc cu angajamentul luat în anul 1897, în care se prevede, ca Rusia (cât și Austro-Ungaria) să se abțină dela ori-ce amestec în statele balcanice, pentru susținerea status-quo-ului.

„Pester Lloyd” zice, că e absolut necesar, ca Monarchia noastră să se lămurească, dacă mai este în interesul ei de a se menține învoiala cu Rusia dela 1897.

In același timp din România sosește știrea, că Rușii concentrează forța armată pe linia Prutului, îndoind totodată numărul pichetelor dela graniță.

Adunarea Reuniunii învățătorilor.

O adevărată sărbătoare a fost adunarea generală a Reuniunii învățătorilor (Desp. I—VII) din diecesa Aradului, ținută în anul acesta în Arad, în zilele de 26 și 27 August.

Prezența unui frumos și numeros public a ridicat înfățișarea, ear seriositatea și demnitatea discuțiilor au ridicat nivelul moral al adunării.

La deschiderea adunării, președintele Reuniunii, dl Teodor Ceantea, propune a se trimite o telegramă omagială P. S. Sale d-lui Episcop diecesan Iosif Goldiș, care, lipsind din Arad, petrecând de prezent în străinătate pentru căutarea sănătății sale, nu poate fi invitat să participe la adunare.

Propunerea se primește cu însuflețire și vii aclamări, la adresa distinsului Prelat.

Se trimite o telegramă în termenii următori :

Ilustratului Sale

Iosif Goldiș
episcop.

Gastein

Adunarea generală a reuniunii Vă roagă să primiți omagiile corpului învățătoresc.

Intru mulți fericiți ani!

Ceantea.

Ca reprezentant al Consistorului și reprezentând pe P. S. Sa dl Episcop diecesan, este de față la adunare C. Sa dl Roman Ciorogariu, prezentându-se însoțit de următorii domni: protopopii Vasilie Beleş (Radna), George Popoviciu (Șiria); preoții: Traian Vătan, asesor consistorial; Romul Nestor (Cenad), Procopie Givulescu (Curtici), și profesor Dr. P. Pipos

Dl Teodor Ceantea deschide adunarea prin următoarea cuvântare :

*Onorată adunare generală!
Domnilor și fraților!*

Puterea de viață a ori-cărui popor este încetățenită în așezămintele sale culturale; magistra vieții ne confirmă pe deplin acest adevăr. Ori în ce parte ne vom întoarce, ori la care popor vom petrece, ne vom convinge, că acela s'a avântat la mai strălucită mărire vremelnică, care a avut instituțiuni culturale mai profunde. Profunditatea instituțiilor n'a constat din zidirile ciclopice, nici ale Indienilor nici ale Egiptenilor, nu s'a basat nici pe milioanele resboinice ale lui Xerxe, ori ale altor eroi formidabili, ci mai mult pe deprinderea omului intru a iubi din convingere binele și a lupta consecvent pentru izbânda lui. Binele suprem, căruia avem să ne consacram tot eul nostru, nu presupune mulțămirea boldurilor, nici frumusețea atâror aparițiuni trecătoare; el se compune dintr'un lanț nesfârșit de pietri scumpe, ce nu pot deveni pradă nici chiar dintelui timpului. Și aceste mărgăritare vecnice nu ni-le poate înfățăși

nici o instituțiune de pe pământ, numai școala.

Sfântă instituțiune a fost școala înainte tuturor popoarelor; și aceștia și-au consacrat viața toți muncitorii de valoare; dar la puțin li-a succes a se apropia de idealul ei. Adevărată școală pe pământ este numai școala întemeiată de Isus Christos, căci el a demandat apostolilor săi să meargă și se învețe pe toate neamurile... Isus Christos a fost învățătorul, care prin școala sa a arătat oamenilor modalitatea după care își pot asigura fericire vremelnică și veșnică. Dintre toți învățătorii lumii numai dinșul a recomandat „să facem bine, pentru că e bine, și să-l facem chiar și vrășmașilor noștri”. Și cine se nutrește cu pâine de aceasta, nu va mai flămânzi; ear cine se adapă din izvorul acesta, nu va mai însetoșa. Măncarea și băutura, ce și-le câștigă omul din școala întemeiată de Isus Christos, îi dau putere să fie stăpân și peste duhurile necurate! Omul înestrat cu învățăturile răscărite din școala lui Isus Christos, poruncește puterilor naturii; dinșul poate strămuta cursul apelor și direcțiunea vânturilor; din munte își poate face șes și vice-versa; din iarnă își poate face vară, din frig-căldură, din secetă ploaie, din zi noapte; și toate le poate duce în îndeplinire, însă numai dacă își bazează cunoștințele pe instituțiunea de mai sus, adică pe școala întemeiată de Isus Christos. — Acesta a zis: „lăsați pruncii să vină la mine, că a unora ca aceștia este împărăția lui Dumnezeu”; și noi înțelegem aceasta așa, că pruncii, fiind neînfricați de valurile turbulente ale lumii, pot fi pregătiți — ca să primească în spiritul cel fraged sămânța binelui suprem, ear din aceasta apoi în decursul vremilor, omul dezvoltat poate afla cea hrană sufletească, ce e în stare să-l facă domn și stăpân peste toate celelalte făpturi ale lui Dumnezeu.

Având așa-dar în vedere, că școala întemeiată de Isus Christos este atât de puternică în rezultate, de aici se poate explica și greutatea aplicării mijloacelor spre ajungerea scopului printr'însa.

Catastrofa, ce-a îndurat păgânismul în lupta purtată cu școala întemeiată de Isus Christos, a sgduit întreaga societate omenească. Pe ruinele păgânismului duchul Domnului a împrăștiat sămânța produsă de școala nouă, ear' această sămânță udată de sângele martirilor a incolțit și a produs pe multe locuri fructe îmbelugate. — Iubirea către Dumnezeu și deapropoale se dezvoltau prin palate și colibe. Nisuița după realizarea binelui suprem prindea rădăcină chiar din leagăn, căci mamele rivalisau intru propagarea virtuților creștinești. Dar' precum, după trecerea unei tempestăți se ivesc ici și colea adese-ori desvoltau prin palate și colibe. Nisuița după realizarea binelui suprem prindea rădăcină chiar din leagăn, căci mamele rivalisau intru propagarea virtuților creștinești. Dar' precum, după trecerea unei tempestăți se ivesc ici și colea adese-ori desvoltau prin palate și colibe. Nisuița după realizarea binelui suprem prindea rădăcină chiar din leagăn, căci mamele rivalisau intru propagarea virtuților creștinești. Dar' precum, după trecerea unei tempestăți se ivesc ici și colea adese-ori desvoltau prin palate și colibe. Nisuița după realizarea binelui suprem prindea rădăcină chiar din leagăn, căci mamele rivalisau intru propagarea virtuților creștinești.

a trebuit să lucre într'acolo, ca să contribuie la realizarea scopurilor joshnice ale unor factori de valoare discutabilă. Ear de aici apoi a urmat, că referitor la școală, omenimea s'a desbinat și a format două direcțiuni, una care voia cu ori-ce preț ca școala să atârne strictisim de biserică, ear a doua ce afirmă, că numai statului îi compete dreptul de a se îngriji de creșterea cetățenilor săi.

Aici aflăm, Domnilor, desfăcută ideea omenilor despre școală. Școalele de sub scutul propriu al bisericii au primit în decursul timpului numirea de școale confessionale, ear' cele protejate și conduse de către stat se numesc astăzi școale de stat. Deosebit biserica apuseană a fost, care s'a pus în luptă cu statele și ni-s încă proaspete în memorie discuțiunile de condeiu și parlamentare pentru dominațiunea asupra școalelor. Nicăiri însă, nici biserica, nici statul nu devine protector desinteresat al școalelor, căci amândouă lasă să li-se vadă încă de departe intențiunile particulare. În atari valuri, adevărata educațiune, sau luminarea popoarelor, tânjește, cum tânjește vegetațiunea în urmarea secetei îndelungate. Ear' din această stare anormală se produce o societate omenească bolnavă, plină de păcate strigătoare la cerință, de cari gem astăzi chiar și foile de prin provințe, vorbind despre atâtea falimente, omoruri și sinucideri.

Cine are idee corectă despre educațiune, acelaia trebuie să-î săngereze inima când vede omenimea înotând prin atât de păcătoase valuri ale vieții. Și dacă atât statul, cât și biserica vor examina cu scrupulositate acest period bolnav al omenirii, atunci cu bună seamă vor trebui să constate, că morala lui Christos a dispărut mai de tot de pe orizont; ear' aceasta provine de acolo, că astăzi nici statul, nici biserica nu-și face datorița față de școală, ci o consideră pe aceasta mai mult ca un mijloc, prin care și unul și celalalt voiește să-și realizeze scopuri clandestine!

Persoană etică este atât biserica, cât și statul, dar' greșesc amândouă, când uită că în demersul dezvoltării lor morala lui Christos are să fie frul Ariadnei. Nu ne privesc pe noi luptele ce s'au petrecut și se mai petrec prin apusul Europei între biserică și stat, căutând la noi acasă, vedem deosebit la catolici, că clerul a pus mâna pe școale, ca să poată infiltra în popor fanaticism religios; statul de altă parte și-a revendicat dreptul asupra școalelor, dar' earăși în scopul de a pute dispoze la timpul său de popor, după dorința și trebuințele proprii. Scopul adevărat al statului ca persoană etică s'ar putea ajunge prin școală, numai dacă ne am închipui, că trăim în republica spiritului deplin liber, când adică am pute face pe fiecare om să voiască binele din convingere, și să urască vițiile earăși din convingere. O atare republică însă am pute întemeia, numai dacă am începe a clădi chiar dela fundament, adică dela casa părintescă. Dar' atunci trebuie să presupunem, că pruncii au părinți înestrați cu toate virtuțile creștinești, căci numai aceștia pot prepara inimile fragede ale micșilor, ca în decursul vremilor acele inimi să fie în stare a desvolta virtuțile creștinești. Ear', ca să ai părinți provăzuți cu atari virtuți, poporul trebuie ținut în frâu necontentit, adică în

rul, ce ni-l descriu atât de frumos luminații părinți apostolești. Anume de pe amvonul bisericii să răsună cuvântul lui Dumnezeu în toată Dumineca și sârbătoarea, dar așa, ca din citatele sfintei scripturi credincioșii să gaste fiecare câte o bucată de ambrozie și câte un picurel de nectar. Credincioșii noștri în modul acesta nutriți ar deveni un izvor nesecat de bunătați morale; fiecare s'ar născuși din toată inima, din tot sufletul și din tot eugetal său, să fie înaintea pruncilor săi model de virtuți creștinești, prin ce învățătorul nostru conștiu de chemarea sa, ar fi în stare să prelucraze cu grije agrul cel fraged al sufletului elevilor săi.

Dorința noastră însă rămâne un *pium desiderium*, căci omul a devenit pradă multifarilor valuri nimicitoare ale lumii egomotoase, din care nu-l poate mântui, decât o cură de tot radicală; ear' aceasta se va pute realiza, nu mai dacă și noi stăzi, ca odinicară Moisi în pustie, vom avea răbdare de fer și vom lucra într'acolo, ca nouă generațiunii să fie separate de păcatele zdrobitoare ale generațiilor anterioare. Și puterea de regenerare o are aici numai școala, care privește neclintit la virtuțile creștinești, adică cea întemeiată de Mântuitorul nostru Iesus Christos, la care li zicem astăzi de comun școală confesională, *spriginită conștiincios de sfânta biserică*.

Această școală, condusă de un învățător deplin conștiu de nobila sa chemare dar' acesta posedând încrederea absolută a părinților și a statului, această școală poate realiza scopul, ce noi li urmărim, adică poate prepara spiritul elevilor așa, ca de acolo să crească la timpul său numai virtuți creștinești decoarea creștinului ortodox și a cetățeanului onest.

Eată dar', domnilor și fraților, modalitatea, prin care își poate ajunge omul fericirea vremelnică și veșnică! Eată calea, pe care purcând, putem crea bisericii caractere firme și statului cetățeni gata pentru ori-ce eventualități. Inșă lucrurile de durată perenă se pot efectua numai prin mijloace radicale; considerațiunile personale sunt carul, ce roade întru ascuns la inima ori cărei ființe viețuitoare! Drept aceea, ca să ne ajungem pe pământ scopul marelui, avem să ne îndreptăm atențiunea deosebit asupra școalelor noastre confesionale, căci ele nu sunt făpturi de mână omenești, ci sunt întemeiate principialiter de către însuși Mântuitorul nostru Iesus Christos. Dăscăli n'a grăit numai unu popor, ci la toată lumea, parte direct, parte prin apostolii săi, cărora li-a dat îndrumare și putere să propovăduiască fleacăruia în limba sa îmbrățișarea virtuților creștinești. *N'a forțat pe nimeni să cuprindă adevărul în limba cutare, sau cutare, ci a sis numai apostolilor, să propovăduiască tuturor adevărul.* Așa dar' modul, prin care se poate scoate din ghiarele pierzării neamul omenesc, atârna direct dela școala confesională, ear' factorul principal este însuși învățătorul.

Familia, biserica și statul de-ontrivă sunt chemați să contribuie la perfecționarea școalelor confesionale; tustrei au să veghizie și particular și în comun, ca școala să nu sufere din nici o privință. Înțelegem lucrul astfel, ca materialicește școala să fie pe deplin provăzută; elevii să frecventeze regulat, ear' învățătorul să fie la culmea misiunii sale. Și ca să fim bine înțeleși din ori-care parte, când vorbim de înălțimea chemării învățătorului, aflăm de buie a ne pronunța aici pe față, că învățătorul se va afla pe culmea chemării sale numai atunci, dacă pe lângă duhul blândetelor, ce trebuie să-l caracterizeze, va și propune elevilor săi, conform gradului lor de desvoltare, netrecând cu vederea nici odată împregiurarea, *că elevii* — fie prin ajutorul învățătorului, dar' mai bine ei di priceperea lor proprie — *din toate cunoștințele împărtășite de către învățător, să poată ajunge la atare conclusiune, ce ar fi cât de cât stropită, ori oficială de cutare sau cutare doctrină religioasă-morală!*

Școala noastră presupune atari învățători, căci numai așa merită să se numească adevărată școală confesională. Imbibat fiind spiritul fraged al elevilor cu mirosuri de bună mireasmă, factorii credincioși, ori cetățeni vor și face totdeauna deosebire între bine și rău, între adevăr și minciună; ei vor și îmbrățișa virtutea cu efect și vor și desprețui viciul după merit. Atunci ne-am apropiat de adevăratul grad cultural, pe care li arată Mântuitorul apostolilor săi, când le zice: *„fiți desevirgiți, precum și tatăl nostru cel din ceruri desevirgit este!”*

Domnilor și fraților învățători! Pe frontispiciul Reuniunii noastre învățătoresci falsăie steagul cu deviza *„Luminăză-le și vei fi!”*. Deși n'am ajuns încă timpurile, în care să putem zice, că suntem scăpați de grijile neajunsurilor materiale, să sperăm într'un viitor mai tignit din acest punct de vedere; astă-dată fie-ne permis a ne pune barem pe un mic stadiu ideal și de aici să ne considerăm de ceea ce ar trebui să fim!

Reuniunea noastră este prea jună ca să poată afirma despre sine, că prin activitatea sa modestă a promovat barem cu un diferențial soartea poporului român ortodox. Atâta însă totuși putem constata dela acest loc presidial, că pe terenul școlar ceea-cea atârnat direct dela deb.lele noastre puteri, am stărut să se îndeplinească. Valoarea intrinsecă a școalei noastre confesionale, nu ni-o discută astăzi nici străinii, și deosebirea între școala noastră de odinioară și acum nu trebuie constatată cu microscopul. Totuși mă văd îndemnat a vă atrage și de astă-dată atențiunea asupra sublimel noastre chemări. Să nu ne încredem nici unul în cunoștințele câștigate, ci pe zi ce merge să ne câștigăm cunoștințe nouă și eardși nouă, dar tot deauna pe baze religioase-morale. Să ne împlinim datornițele conștiincios, căci aceasta e virtute creștinească și să nu așteptăm nici odată să ni-se aplice rigoarea legilor existente, căci *legea este făcută numai pentru cei fără-de-lege*; întru noi să domiciliize tot-deauna legea Domnului. Având noi atari comori și împărtașind cu dinsele atât pe elevii noștri minoreni, cât și pe cei maioreni, să contribuim din toate puterile și în deplină armonie cu toți factorii chemați la regenerarea bisericii și a neamului nostru mult vaxat, căci odinioară de după toate acestea ni-se va zice din partea posterității, că *luptă bună am luptat și credința am pășit.*

Condus de atari vederi față de reuniune și de școala noastră confesională, Vă aduc de aici la cunoștință, că după ce în decursul anului administrativ 1900/1901 comitetul D-voastre central a stărut, ca des părțăminte să-și facă datornițele, punând în practică dispozițiunile referitoare la proșperarea materială a poporului și a învățătorilor, s'a îngrijit pe lângă aceea să delature barem unele dintre cauzele ce împiedecă desvoltarea mai spornică a învățămîntului. Luând în considerare dorințele tuturor despărțămintelor, am elaborat un proiect de plan de învățămînt pentru școalele noastre populare confesionale, asupra căruia vă rugăm să vă pronunțați în merit la locul său, pentru-ca în scurtă vreme să putem constata un avans mai pronunțat la școalele noastre populare și confesionale.

De după cari Vă salut domnilor și fraților, de bună venire, Vă poftesc cele mai strălucite succese la această festivitate culturală anuală și declar de deschisă a XI-a adunare generală a reuniunii noastre învățătoresci!

Adunarea primește discursul cu vii aplause și apoi C. Sa dl Roman Ciorogariu, se ridică și rostește următorul discurs.

Domnule President!

Onorată adunare generală!

Un sfânt fior trebuie să ne cuprindă când ne aflăm în acest institut. Virtuțile cetățenești ale înaintașilor noștri ni-au câștigat drepturile la el. În schimb pentru sângele vărsat de voluntarii noștri pentru

Tron și patrie în lupta sângeroasă dela Jena, când armatele aliate sângerau de loviturile Marelii Napoleon, Moise Nicoară, născut în Giula, a verbat o trupă de voluntari din comitatul Bichis și Arad, cari pe speșele lor l'au urmat și sub comanda lui căpitănească întru atâta s'au distins prin vitejia lor în lupta dela Jena, încât drept recunoștință față de poporațiunea din aceste ținuturi, Domnitorul li-a dat dreptul a deschide o preparandie, ca într'insa să se crească învățători pentru acest brav popor, care astfel se știe jertfi pentru Tron și patrie.

Domnitorul ni-a deschis porțile culturale aici în Arad, ca acele înalte virtuți ale jertfel pentru tron și patrie, să se afirme și în timp de pace, pe teren cultural. Eată de ce, Onorată adunare generală, trebuie să ne cuprindă sfântul fior, când gândim la Jatoria de a ne face vrednici de așezămintele câștigate prin virtuțile, scump sângele înaintașilor noștri.

Un sfânt fior trebuie să ne cuprindă, când privim la marii înaintași ai noștri de pe catedrele acestui institut, la fericitul Tichindeal cu ai săi tovarăși de luptă pentru regenerarea neamului românesc. Ei au deschis prima oară cartea românească aici, din care au propovăduit luminarea minții pe temelile religioase morale.

Grele erau împrejurările și atunci. A trebuit să treacă prin retorta prejudețiilor timpului, a dușmăniei oamenilor și a neajunsurilor materiale. Tichindeal n'a murit în purpur, școala română însă s'a ridicat prin suferințele acestor dăscăli ai neamului românesc, și un sfânt fior trebuie să ne cuprindă când gândim, cum ne vom pute face vrednici urmași ai lor.

Și marele învățător al omenimei, Mântuitorul nostru Iesus Christos, a murit El în purpur? Nu oare El s'a înălțat peste toate suferințele omenești cu coroana de spini pe lemnul crucii? Dar, uite, cum apostolii săi, 12 la număr, s'eract și hudiști, înving puterea armelor, capetele încoronate și popoarele se închină paterii lor spirituale!

Astăzi earăși suntem în grele împrejurări, poate în mai grele de cum eram adincoară. Toți simțim povara acestor greutate și răspunderea pentru împlinirea datornițelor ce ni-se impun în fața lor.

Dacă vom privi numai în jos, la acele greutăți, vom vedea numai neajunsuri, miserii, cari ne înspăimântă sufletul și căderea cu sufletul are de sine să urmeze, ear' aceasta însăamnă moarte pentru noi.

Să ne înălțăm însă sufletele sus, acolo, de unde vine tot darul, la Atotputernicul, care toate le vede, și astfel fi suferințele oamenilor. Credința în El fie temelie vieții noastre și El nu va lăsa pe cel ce se tem de dănsul. Această credință ne va face ușor jugul misiunii noastre.

Iesus Christos a împlinit o misiune, și această misiune o numește jug, dar zice: *„jugul meu este ușor”*, pentru că *„dragostea toate le împlinește”*. Dragostea misiunii este mai tare decât dragostea de sine.

Această dragoste a misiunii a făcut pe marii noștri înaintași de au suportat jugul cel greu al regenerării. Ochi lor erau ațuțiți la idealuri și aceste idealuri i-au înălțat peste miserie vieții și li au dat însuflețirea, cu care și-au suportat jugul ear' noi li-au lăsat de moștenire școala românească.

Când mi s'a dat onorul de a reprezenta pe venerabilul Consistor și pe Președintele episcop diocesan în mijlocul D-voastre, vin cu drapelul, pe care este scris idealul nostru: cultura religioasă-morală, și vă rog a nu privi în mine pe polițaiul, ci pe un împreună-lucrător al D-voastre, ca umăr la umăr să înaintăm sfânta cauză culturală.

Apostolul Pavel zice Corintenilor, cari se certau pentru autoritatea apostolilor sale și a lui Petru și Apolo: *„Nici cel ce plantează, nici cel ce udă este ceva, ci Dumnezeu cel-ce face să crească; ear' cel ce plantează și udă sunt una și fiecare va primi plata sa după osteneala sa”*. (I Corint. 1, 7-9). Astfel una trebuie să fim noi cărora ni-s'a dat a planta și uda ogorul culturale naționale bisericești; lucrul este misiunea noastră, puterea creatoare este sus. Căre acea putere să ne înălțăm gândirile și simțirile și să-î implorăm grația, ca să facă să crească și înflorească această Reuniune întru preamărirea lui Dumnezeu.

Poftiți d-le president și Onorată adunare generală în numele lui Dumnezeu înainte.

Adâncă impresie a făcut această inimoasă cuvântare și cu viu interes a urmărit tot publicul asistent de-curgera adunării, care s'a arătat

demnă și conștiincioasă de principiile conducătoare indicate de cei doi oratori.

După prezentarea oaspeților, mai vorbesc dl Ștefan Antonescu, P. C. Sa Archimandritul Augustin Hamsea, dl I. Moldovan, vice-președintele Reuniunii, dl Micu reprezentantul Reuniunii din Caransebeș, și alții; apoi tecându-se la ordinea zilei, urmează disertațiunile, cari au ocupat aproape două ședințe; disertațiunile instructive s'au cetit, cari au fost ascultate cu mult interes.

Rapoartele comitetului și funcționariilor Reuniunii, au fost censurate și aprobate atât de comisiuni cât și de adunarea generală.

În șirul discuțiunilor ultimei ședințe s'a pus chestia salarelor învățătoresci.

Plângerea învățătorilor este, că în foarte multe locuri retribuția o primesc neregulat și cu greu. Oratorii se încearcă a deslega această problemă, cerind intervenirea pelângă Consistor, care să caute să intervină cu autoritatea sa pentru sanarea neajunsurilor.

C. Sa dl Roman Ciorogariu spune că Consistorul a luat dispoziții în această privință atât în general cât și în casuri speciale, de plângeri ce i-s'au adresat. Dar ori câtă silință își dă Consistorul pentru sanarea relelor, ori câte dispozițiuni a luat, executarea lor se împiedecă de relațiunile locale desastroase, de neînțelegerile între preot și învățător, între învățător și parochieni.

Consistorul are numai autoritate morală; execuția dispozițiilor sale însă, rămâne să se facă de parochii. De aceea, pentru o fericită rezolvare a acestei chestiuni, se impune în întâiul rind mergerea mână în mână a preotului cu învățătorul și deșteptarea încrederii și interesului poporului pentru școală și susținerea ei.

Nu mai pe această cale se poate ajunge la o rezolvare a acestei chestiuni; și această rezolvare va contribui nu numai la înlăturarea neajunsurilor materiale, ci evident, va reprezenta un mare câștig moral pentru popor, și pentru întreaga biserică noastră.

Oratorul face apel la învățători, ca pe această cale pornind să lucreze și atunci silințele lor vor fi încununete de succes, procurând mulțumire generală.

Pentru ținerea viitoare adunării generale se deflege Halmagiul, ear' data acelei adunări, se hotărăște a fi țirgul dela „Găina”.

Dl Teodor Ceantea închide adunarea mulțumind C. Sale dlui R. Ciorogariu, care, ca reprezentant al Consistorului, a asistat la adunare și a luat parte la discuțiuni instruid și luminând; mulțumește membrilor și oaspeților pentru participarea la adunare.

C. Sa R. Ciorogariu mulțumește dlui președinte pentru destoinica conducere și dascălilor le urează spor în muncă devotată pentru biserică și școală. Școala noastră își poate îndeplini misiunea numai în legătură cu biserica, ear' biserica este scutul și garanția existenței neamului nostru.

Dl V. Goldis, secretar consistorial, de încheere, se adresează cu frumoase cuvinte celor de față. Scopul nostru, zise oratorul, trebuie să fie o consosolidare, o unificare, așa zicând o formare a unui singur „Eu” al nostru. Pentru acest sfârșit trebuie înainte de toate să ne stimăm unii pe alții; stima aduce încredere, încrederea dragoste. Ear' dragostea toate le împlinește.

In pragul anului școlar.

(1901—1902)

Câte-va zile ne mai despart de noul an școlar 1901—1902.

Se apropie deci timpul, când toate școlile, au să se deschidă, pentru un timp de 9—10 luni; se deschid școlile, pentru-ca să vie într'însele toți cei chemați să-și câștige lumina; nu se așteaptă însă lumina dela școală, adevărat dela zidurile școlii, ci dela glasul profesorului, dela învățătorul școlii.

Și care dintre noi nu cunoaște frumoasele și înțeleptele cuvinte: „voi sunteți lumina lumii și sarea pământului!“

— Da! Lumina lumii și sarea pământului, sunt frumoase cuvinte, dar și de mare cuprins; și cu câtă mândrie auzim pe mulți învățători, asemănându-se: „luminei lumii și sării pământului“, dar trebuie să se știe, că dreptul de a face astfel de asemănări, îl posedă numai acel individ, care este capabil de a dovedi, că are vocațiune pentru chemarea sa, pe care cu zel și cu conștiință și-o împlinește, ear nu din silă, — ca de după ea să traiască!

Că, chemarea învățătoarească este una dintre cele mai grele, a a. e. t. în destul marele pedagog Disterweg, precum este de recunoscut, că e și una dintre cele mai frumoase; dacă ar lua însă omul în seamă toate greutatețile ce are să le întîmpine — fie pe ori-ce teren, — atunci nu ar ajunge foarte departe; ar trebui să stea locului, să tragă vîl peste ceea ce i-a dăruit atot-puternicul Creator, adevărat: peste minte și voință și respective peste conștiință.

Și ce ar face prin aceasta? — Un păcat nespun de mare, căci arată a nu fi vrednic să păstreze, să desvoalte și să aducă folos prin aceea ce prea înțeleptul părinte i-a dăruit, să aducă folos atât sieși, cât și societății.

Și până când vom avea învățători devotați carierei lor, să nu ne fie teamă că școlile noastre confesionale vor fi periclitate; ear unde vedem ieri colea, că lucrurile merg rău, ori în ce privește școala d. e. amenințarea cu școala comună ori de stat, sau în ce privește biserica

d. e. amenințarea cu trecerea la alte confesiuni, acolo în cele mai multe cazuri, vina nu o poartă altul, decât preotul și învățătorul; deoarece ce poporul nu comite acele păcate, doară din convingerea proprie, ci din diferite răsunări, — la ce nu trebuie el lăsat să ajungă, ci prin împlinirea cu conștiința a chemării noastre, să-l atragem, să-l legăm de noi și să-l ținem în brațele noastre!

Și ce poate mai mult, decât o școală confesională, ca să păstreze și desvoalte în popor simțul și iubirea față de națiunea, biserica și școala sa?

În școala confesională sunt depuse cele mai tari și mai frumoase puteri, — înțelegând dacă conducătorul școlii este la culmea chemării sale, — prin cari poți să legi poporul de dînsa.

Ca să le poți face toate acestea, e trebuință de progr. s. în școală, pe care îl poți arăta poporului mai bine cu ocaziunea examenului, ear alta și mai influențatoare este: cântarea cu tineret; cântarea înnoie și inimile cele mai tari! Și ce poate fi mai frumos și mai plăcut, decât melodiile noastre cântări bisericești?

Tocmai pentru aceea este absolut necesară strînsa legătură între școală și biserică, pe cari se bazează soarta națiunii noastre; căci ce nu ar fi în stare să facă d. e. o comună, care și-ar vedea tineretul sau în biserică întrecându-se? — ar jertfi tot ceea ce are, ar face toate, necum să mai și gîndească și la alte rele.

Ca să corespunzi însă cerințelor, ca să câștigi astfel inima poporului: trebuie să lucrezi, trebuie să ai diligență și să cauți, a nu petrece timpul de 9—10 luni de muncă — în lene și nepăsare, ca și greșelul mai pe urmă păcătul.

Precum generalul harnic și însoțit de luptă își împarte oastea sa astfel, încât nu greșește nici chi r câteva secunde, ear datorită și-o împlinește conform anumitului plan, — astfel și învățătorul harnic, își va împărți materialul, timpul și tot ce are de lucrat în decursul anului școlar; făcînd apoi toate cu cumpet, bună chibzuia și împărțire corectă și apoi și ținîndu-se de acestea și respective și executînd ceea ce și-a planuit, — de sigur va eși la rezultat strălucit. Un învățător mai are în continuu lipsă: de

a fi în curent cu eventuale principii nouă metodice, didactice — spre care scop va abona cel puțin o foaie pedagogică, își va procura cărți bune, va cerceta conferințe învățătoarești, precum și adunări de ale reuniunilor învățătoarești, unde într-adevăr foarte mult poate câștiga.

Făcînd astfel, din toate părțile este bine asigurat; nu va aștepta dojenii și rușine, ci bucurie și chiar fală va secera în urma ostentivității sale.

Să ne punem deci serios pe lucru, ca astfel să putem ține pas cu școlile popoarelor culte; ear lucrînd serios, — la timpul său, cu față veselă și cu dobînda vom preda talantul Domnului, care ne va așeza în locul fericirii, și eată răsplata muncii noastre și atunci cu drept cuvînt putem afirma: „noi suntem lumina lumii și sarea pământului!“

Cu bucurie deci să așteptăm noul an școlar 1901—1902!

Cei serioși și conștiințioși: înainte!

Timișoara, la Schimbarea la față, 1901.

I. Furdianu.

Alegerea învățătorului și definitivarea lui.

Stațiunile învățătoarești, în general — regulat se completează sau ocupă de învățător prin alegere ordinară, după care apoi urmează definitivarea sau întărirea respectivului învățător din partea superiorității școlare diecesane, — ear' proiectatei alegeri — precum știm — îl premerge publicarea concursului.

Cînd mi-am propus a scrie despre alegerea și definitivarea învățătorului, nu am avut de cuget și nici nu am a mă dimitte în detaliile acestora — capitale momente, căci aceasta ni-o spun, per longum et latum — Statutul organic al nostru și Regulamentul recent pentru organizarea învățămîntului, în care casă se vor și un lucru de prisos numai, — ci am avut și respective am în vedere scoaterea la suprafață a unor inconveniente sau mai bine impedimente ce se pot observa atât în ce privește alegerea învățătorilor, cât și definitivarea sau întărirea lor și cari

impedimente au consecvențe nefaste atât pentru învățător, cât și pentru respectiva comună, dar' mai ales pentru învățător, ceea ce mai la vale se va vedea destul de lămurit.

Precum am zis mai sus, devenind un post de învățător în vacanță, pentru îndeplinirea definitivă a aceluia — din partea respectivului comitet parochial și cu consensul concernentului inspector școlar — se exerce concurs, care apoi se și publică de regulă — pentru acești din diecesa Aradului — în organul oficios „Biserica și Școala“.

Dar' cum se publică?

Eată cum.

Pentru ocuparea definitivă a postului de învățător dela școala elementară română gr.-ort. din comuna x — se publică concurs „cu termen de alegere — 30 zile dela prima publicare.....“

Onoare excepțiunilor!

Acum poftim și te orientează!!

De cumva ai pus mîna pe numărul, în care s'a publicat prima oară „acel concurs“ — termenul, resp. ziua alegerii tot vei mai nimeri-o, la din contră vei fi expus plictiselei de a întrea — despre termenul fix de alegere acuzi de unul, acuzi de altul, știind și interogatul sau întrebatul chiar atîta, cât și întrebătorul!

Mi-se va obiecta poate, că reflectantul poate nimeri — deduce „termenul fix“ al alegerii — și dela datul ședinței comitetului parochial, în care ședință s'a statorit deschiderea concursului.

La aceasta însă ne permitem a observa, că în multe locuri la unele concursuri lipsește cu desăvîrșire și acest dat și apoi chiar să fie — concursul nu totdeauna se publică imediat în Dumineca ce urmează după deschiderea concursului din partea comitetului — și prin urmare earăși suntem unde am fost la început, că adevărat ziua alegerii tot nu vei ști-o cu siguranță!

Până acum n'am la dispoziție cazuri concrete, dar' nu poate fi exclusă posibilitatea, că din cauza orientării nesuficiente a reflectanților — nu mai puțin și a alegătorilor, căci sigur nici aceștia nu stau mult „mai sus“ cu „termenul“ — se poate întempla, ca să lipsească atât dintre

La trei sute de ani

— 1601—1901. —

N'ați auzit voi de viteazul erou al Țării Românești, Mihaiu, mîndria românilor și spaima oarbeilor turcești? El s'a urcat pe tron cu gândul nestrămutat în biruință, și pe dușmani îi ia la fugă și cu perzarea-i amenință. În van se încearcă ear păgânul să mai impună țării jugul, Viteazul Domn preferă lupta și prefăcîd în arme plugul, S'aruncă în războiul crăncen cu vitejia și cea străbună și lasă glorios prin veacuri o pată grea pe semilună; Căci el înfrînge oști enorme avînd o mîna de Munteni, și în paginile vremii încearcă cu spada sa: Călugărul! N'ați auzit voi de viteazul erou al Țării Românești, Mihaiu, mîndria românilor și spaima oarbeilor turcești?

Din sul s'a întors spre mează noapte pșînd în fruntea ostășimii,

Și înălțându-se pe sine, înalță vaza românilor. Selimbăul aduce veste și Aiba-Lulia vorbește de luptă, glorie, mîrire, de care sufletul își crește. Un Băhori perfid și trîndav, ce îi țese intrigă la spate, E osîndit de ai sei să-și iee pedeapsa pentru lașitate; Căci eată, doi Săcui nemernici se năpustiră asupra lui, Sperînd că, dacă-i taie capul, iau plata învingătorului. Dar falnicul erou dîplîngă și pe vrășmașul său de moarte: El a cerut să-l poartă în lanțuri, nu să-i prepare cruda soartă... Mihaiu, pe care îl admiră cu drept întreaga Europă, Privit a capul mort cu milă și a esclamat: „Saracul popă!“

Apoi Ardealul i se nchină, cu împărțita încheie pace și contra Porții musulmane un aliat în nord își face. — Dar' cînd era în cort la Turda, vecii cu tabăra împescă, Un general cu pismă în pieptu-i

întînd o mîna mișlească: Prin asasinii i-a stîns viața, din ură, mercenarul Basta, Stigmîsîndu-se, ca 'n ceruri să dea seamă de crima asta.

De-atunci și până azi trecură trei veacuri peste-al vremii plaiu. Din cari cu fruntea ridicată apar nepoții lui Mihaiu. Ear' Domnul, care visul nostru pe scurt timp numai l-a ntrupat, își vede azi din ceruri țeara sub marele Carol — regat!

Al. V. Alvescu.

Paharul cu otravă.

Piesă teatrală pentru copii,

localizată de

Petru Russu.

Persoanele: Elena, Lencuța, Pavel, Dinu, frați; Iuliana, Mărioara, Lucian, Ștefan, prietenii de joc.

SCENA I.

În mijloc o masă mare, la o parte altă masă mai mică, în dreapta și stînga ușă.

(La ridicarea cortinei Elena așterne masa. De pe masa laterală Lencuța cară farfuri și prăjituri și poame pe masa mare. Pavel aranjează scaunele).

Lencuța: Ziua nașterii tale, Elena, avem să o petrecem bine. Abia aștept să fim gata și să ne sosim oaspeții. Bine că Dinică a promis că merge în alt loc; că dacă rămînea aici ștergarul, de sigur ar fi pitulat cele mai bune bucate înainte de sosirea oaspeților.

Elena: Masa e gata. Mă duc să-mi fac toaleta.

Lencuța: Și eu, s'aduc florii.

Pavel: Să mă mai gîtesc și eu. (Pleacă toți, pe rînd, masa fiind aranjată).

SCENA II.

(Între Dinică) Dinu: M'am răstors, pentru-că sper că aci are să fie mai bună gustoare, decât la prietenul meu Marcu. (Își rotește ochii și, vîzînd masa așternută, gustă din toate). Oare nu mă auie cineva?

(Se dă și la paharul cu rom, despre care cugăta că va fi ceva vin bun și bea una bună. Se aud umblete, la ușă). Dinică: Vin! (Fuge pe a doua ușă).

alegători, cât mai ales dintre com-petenții la post: nefind — așa zicând — că cine? și pe cine? să aleagă!?

Și apoi, în asemenea caz cred cei nemulțumiți — eventual ne-presenți — n'ar slăbi nici din „in-stanții!”

Har' de aici ușor poate resulta publicarea din nou a concursului — la ce apoi din nou trebuie bani!

Publicarea concurselor în forma arătată nu poate fi tocmai basată pe §. 58 punct 2 din Regulament — unde se zice: „Să conțină termenul pentru prezentarea concurselor, care nu poate fi mai scurt de 30 zile dela prima publicare”.

Reiese deci, că aci intervalul numai pentru înaintarea suplicelor e accentuat, începutul cărui interval nefiindu-ne bine cunoscut — cum s'a arătat mai sus — atât despre acesta, adecă termenul pentru prezentarea concurselor, cât și despre ziua alegerii — e bine dacă vorbim, dar' numai priat — nu! Căci publicarea concurselor, pe lângă termenul relevant — pe de-asupra mai poate avea și o sumedenie de explicări, amintind stăta numai, că 30 zile fac o lună, ear' în o lună sunt 4 săptămâni, cari la rindul lor fac: 28 zile și earăși că puțin sunt dintre alegătorii aceia, cari cunosc dispoziția aceluși Regulament cuprinsă în punctul 2.

Aceasta, în ce grivește ziua de alegere resp. alegere!

Al doilea lucru și fără care tocmai am puté fi — este, că în multe locuri se poștește așa numitul „an de probă” — că, vezi Doamne, azi toate se supun la probă! Așa-dar cum vor face excepțiune „alduții” de învățatori, a căror existență și așa până azi — har Domnului — e destul de precară!

Una ar mai trebui, ca bunăoară învățatorul după-ce a eșit la capăt cu „anul de probă” — fie din o pricină ori alta, neconvenindu-i comitetului parochial, acesta cu dela sine putere să-i poată și da drumul din școală.

Acest „an de probă” după cât știu eu, nu se bazează pe nici un paragraf al dispozițiilor instrucțiunii noastre.

Am puté zice chiar, că acest „postulat” formează un supra-paragraf,

ca atare existent afară de cadrele regulamentelor noastre.

Ori dacă se și adoptează, se adoptează sau pentru-că în alegendul învățător de pe acuma n'au încredere, fie aceasta cu referința la aptitudinile sale morale ori intelectuale — ori dacă se poate „anul de probă” se cere pentru a se puté judeca, la timpul său, cel ales, că întru-cât e capabil a trăi între partide — căci așa ceva am văzut însumi cu ochii: o partidă recomandând pe învățător spre întărire, ear cealaltă recomandându-l la fel și chip, dar nu spre întărire, ci spre a-i lega „disciplinarul” de grumaz, deose- ce după ei activitatea învățătorului ales natural de acea partidă, căci din fatalitate ori-ce Român nu știe trăi fără partide — zic ei, prea se lovește în capete cu punctul c), § 2 al delictelor din regulament, repet. aceasta o zic ei.

Vremea însă se schimbă; se poate și aceea, ca într'o bună dimineață învățătorul să se trezească, că-i sunt contrare ambele partide.

Dobândind învățătorul și aceasta, e tocmai la vreme!

În atari impregiurări „anul de probă” plausibil nu va dura „un an”, — ci „ani”, expus fiind învățătorul balansării capriciilor partidelor, prin ce cu „decretul” de sigur nu de grabă se va întâlni, ci consecvența acestora apoi poate fi, ca învățătorul de bună-voie, sătul fiind de multele molestări și șicane — să părăsească comuna, ceea-ce ar fi atât în detrimntul învățătorului, cât și în al respectivei comune.

Știu un caz, unde bietul învățător, tot în vederea susamintitelor „considerante” — în lipsa: Decretului, deși a fost un om la culmea misiunii sale, ani de-arlindul a stat în post ca frunza pe apă.

În vederea tuturor acestora ar fi de dorit, ca înseși comitetele parochiale să solicite:

1. Termenul (ziua) alegerii — fie de preot, fie de învățător etc., să se fixeze pe o anumită zi, natural fiind seamă de dispoziția regulamentului §. 58 punct 2 și aceasta și din resonul uniformității, al practicei, căci concursurile pentru stațiunile învățătorești, fie la confesii ori stat din patrie, publicate

aproape toate în foaia „Néptanítók Lapja” din B.Pesta, au respective conțin „ziua fixă” pentru alegere sau denumire, dar mai ales să se pretindă aceasta, căci și punctul 7 al susmenționatului § expres o spune!

2. „Anul de probă”, adoptat până aci — chiar în interesul respectivei comunități — să se suprimé din concurse și simplu numai pe motivul, că „diploma” învățătorului nu e subscrisă decât de bărbăți, cari desigur au știut judeca mai bine, ca ori cari alții, că calificatul învățător — de fapt e capabil de cariera învățătorească!

Că aceasta e o justă procedare — se poate vedé și din § fi 67 și 68 din regulament, unde se zice:

În primul §. „Învățătorii alesi după prescripțiile acestui Regulament — se provéd din partea Consistorului cu decret....” și:

Al doilea §. „În termen de 14 zile dela întărire, la tot casul însă înainte de începerea anului școlar cu 3 zile — învățătorul nou-ales și întărit are a se presenta în comuna concernentă comitetului parochial, care îl va introduce numai decât în post...”

A ne sfătoși cu „anul de probă” în primul loc înseamnă dubitarea opinării enunciate de comisia examinătoare asupra aceluși calificat; aceasta însă pentru numita comisie nu e prea măgulitor, ear pentru noi e degradator!

Dacă învățătorul, eventual nu satisface chemării sale, poate avé el măcar șapte decrete — tot este „leac” și pentru el, și astfel „anul de probă” nici de pe o parte nu se vede a fi motivat cum se cade!

Cântul și sănătatea.

— Ștudiu pedagogic-higienic. —

Știu, că și pasărea numai atunci cântă, când se simte bine, căci pasărea bolnavă nu cântă. Bă încă de cele mai multe ori voia de cântat a pasării depinde de-a acele anotimpuri, în cari se simte mai fericită, ca, de comun primăvara, când glumește cu soția. Pasărea viuă dar sărătoasă, când e prinsă în colivie ori în laț,

*) După C. Megyeri.

nu cântă voioasă, ci mai mult numai flecărește, căci:

„Trist îți căată filomela,
când e prinsă'n colivie,
Deși crede sclavu'n sine,
ce 'i întinde nutremit,
Că cântă de bucurie,
Ea însă b'as'ă omul,
ce-o vîrî 'n coperemént.”

(A. Muréșianu.)

Și omului numai atunci îi cade bine cântecul, când e sănătos, și sufletește e deplin curat; cu un cuvânt: când se simte bine. Dacă atât trupește, cât și sufletește domnește în noi simțământul fericirii, cu deosebire în societate, uitând toate necazurile vieții, fără voie prorumpe din noi cântul. Unul potentează voia de cântat a altuia, așa, încât o atare voie bună de multe-ori răpește cu sine și pe acela, care cu deosebire numai arareori s'a îndatinat a da expresiune dispozițiunii naturalei s'eu p'ru cânt. Scăpând în mulțime, și el umblă fluerând.

Aceasta așadar e punctul de contact al cântului și sănătății; pentru-că numai omul sănătos are voie spre cântare și putere. Dar' nu i destulă puterea trupească; mai trebuie liniște sufletească, să: state sufletească în așa măsură și de o așa înfrșire, ca să erumpă din acela simțământul de fericire și voie bună.

Pătimind de necazuri sufletești, nu avem voie de cântat, chiar așa, ca-și-când ne-ar scutura friguri intermitente.

Omul prin cânt nu și exprimă numai bucuria, ci și supărarea, durerea, adăugând tot deauna, că numai omului sărător trupește și sufletește îi place a turna în voci undulațiunile lumii temperamentului sau naturalei s'eu. fie acelea pline de bucurie ori de supărare. Așa de multe ori putem observa, că plânsul dureros sau amar al copilului pe încetul se preface în lăleală dureroasă, ce visibil îi alină sau răzorește amărăciunea. Și lui îi cade bine a și exprima la început marea durere, cu voce energioasă de plâns, mai întâiu într'un grad mai domol, până când în fine undele, mai pe sus umb'ătoare ale temperamentului se alină cu total.

Pentru aceea cântă omul încă din timpurile străbune la nunți, la înmormântări, la clacă, la secerat, la culesul viilor, cu un cuvânt: la toată ocaziunea, când naturalei s'eu e expus la mai mari undulațiuni.

Dacă pe cineva mai de multe ori sau mai mult timp îl ajurge supărare și mâhnire, aceluia i-se potentează aplicarea

SCENA III.

Elena, Pavel și Lenuța. Pavel: Fugi nesățiosul de Dinu. Dar va suferi pentru nesățiu! (Vărsând paharul cu rom, și tortă cu un colț rupt, continuă): Când Diniță se va întoarce, așa să ne purtăm înaintea lui, ca și când nu s'ar fi întemplat nimic.

SCENA IV.

(Iuliana, Mărioara, Lucian, Ștefan vin ca oaspeți, după dînșii tatră și Dinu.

Iuliana Dragă Elenă, venim, ca la ziua ta, zi frumoasă, să ne veselim împreună. (Se înbrățășează). Mărioara (asemenes): Și multe zile onomastice fericite îți poftim.

Lucian (îi predă un mic buchet de flori, plecându-se cu gentileță): Am venit să-ți gratulăm și mulți ani ca să-ți urăm.

Ștefan (îi dă flori): Și te rugăm, să fi și mai departe prietena noastră cea mai bună.

Elena (dă mâna cu toți): Voi într'adevăr foarte plăcuți mi sunteți. Așa mă bucur că ați venit! Depuneți pălăriile și mantalele. (Depun).

Lenuța: Dar iute, că ne așteaptă ospățul gata. Îndată începem.

Pavel: Așa-i! Mai întâiu să isprăvim cu găstirea, apoi să ne apucăm de joc.

Diniță (De lângă ușă): Uită! Uită! Și la mine nici nu vă gândiți! Și eu aș voi să am parte din aceste bunătăți (Arată masa întinsă).

Elena (ironic): Poftim, prea bucuos să ședem la masă!

Pavel (apropiindu-se de masă, ia paharul de rom și cu mare spaimă strigă): Dumnezeu! cum a ajuns aceasta aici!

Toți: Ce-i? Ce-i? Ce s'a întemplat?

Pavel: Mulțămesc lui Dumnezeu, până acuma nimic, dar sper, că nimeni nu s'a atins de pahar.

Elena: Dar ce, este ceva periculos în el? (în parte): Pricep.

Pavel: Mai întreb! Asta e otravă!

Toți (se înspăimântă): Otravă!

Diniță (necrezând): Cum să nu!

De otravă foarte se grijește... aceea nu se aruncă ori și undă numai așa.

Pavel: Se aștelege. Aceasta eu am adus-o dela medicul nostru.

Mai mulți din ei: Dar pentru-ce? Ce faci cu otrava?

Pavel: Știți pentru ce? Eată am tot felul de colecțiuni frumoase; cloșani și șoareci foarte tare le strică. De aceea pe seama lor pregătesc astfel de băntură, ca să piară de ea. Medicul nostru mi-a legat la inimă, să grijesc de ea.... nici nu știu cum a ajuns aici.

Elena (Plecându-se că e în confuzie): Iartă-mă, dragă Pavle, eu am adus-o aici! La tine în odaie pe masă am aflat-o; am crezut că e romul acela, care ne trebuie la punciu.

Pavel: Îndr'adevăr, ușor și a fost să te înșeli, pentru-că e rom amestecat cu otravă. (Pune paharul pe masa laterală).

Diniță (care până aci era foarte liniștit): Dar asta-i cu neputință.... otravă.... în rom....

Pavel: Aceasta așa trebuie să se pregătească. Noroc, că n'a umblat nimeni la masă înainte de ce-am venit noi.

Elena: Eu n'am umblat.

Lenuța: Nici eu!

Diniță: Eu.... eu.... încă.... nu....

Dar.... însă.... otrava e foarte rea.... Nici nu se poate bé, acela îi dă o simțeste.

Pavel: Da, cum nu! Are gust bun.

Dacă cineva bea din ea mai înainte numai puțină, — foc simte în gramaz și în stomac.

Diniță (însăpăimântat, se ține cu mâinile de grumaz și stomac): În grumaz.... în stomac....? ... iau! ia... uă!

Pavel: Da, apoi un strop de ameteală urmează....

Diniță (și mai tare se înspăimântă): Ameteală! Da.... da....

Pavel: Dar asta trece, și peste puțin timp nu mai simțesti nimic. Dacă nu, poate după o oră urmază efect înfrător și cel ce o beut din otravă, e perdat, moare.

Diniță (tremurând se ține de un scaun): E.... per.... dat! vai! vai! vai!

Toți (îl prind): Ce e? Ce e cu tine? Ce s'a întemplat?

Diniță (cu desperare): Gata sunt... sunt pierdat.... sunt otrăvit! (Se trânteste jos și se tăvăleşte gemând).

Pavel: O, nefericite! Ai beut din otravă?

Diniță: Am beut.... am mâncat beut! Vai cum mă ardă, cum mă piacă, cum mă tate! Au, vai, vai! Scăpați mă, chemați medicul!

Pavel: Va fi târziu până va veni. Noroc, că știu ce trebuie să fac.

Diniță (zare sus): Iute, iubite Pavle, iute! Îndată mori ce să fac?/ vai de mine ce să fac!

Pavel: Mai întâiu trebuie să bei multă apă cu sare....

Elena: De aceea avem la îndemână aci e apă... (toarnă'n pahar). Aci e și sare!

Lenuța: Numai să punem multă apă! (Toarnă toată sarea din solniță). Eac!

Pavel (ia paharul, mestecă și dă lui Diniță): Acum bea; nu glumi!

pre cântare, și cântă, cântă, fără de încetare, pentru-că:

„Mult mă mir și de-aceia,
De care nu ști cânta,
Ved, că eu tot știu cânta
Și cu greu trece vremea,
Și eu cred că știu hri,
Totuși cu greu pot trăi.”

Acestea numai dintr'un așa popor își trag originea și se lătesc mai departe, care a trecut prin timpuri triste, care a trebuit să se lupte cu multe necazuri și a petrecut multe suferințe. Pentru aceea are poporul român atâtea cântece populare de mâhnire și atâtea arii triste, tăcute.

În cântecele populare române aflăm toată puterea undărilor naturii, începând de la cea mai profundă durere în viață, până la cea mai însoțită și mai desfrânată voie bună. Musica aceasta de o expresiune lată și profundă la alte popoare numai în musica artificială o putem găsi; în cântecele populare și în musica populară chiar numai la Români s'a dezvoltat cu o așa minunată multilateralitate.

Goethe zice: „Că acolo să ne coloi-șăm, unde cântă, pentru-că acolo locuiește populațiune bună; camenii răi n'au cântece.” Dacă sentința aceasta a lui Goethe o primim de dreptă, atunci e mare laudă la toate popoarele, cu deosebire la poporul român, pentru-că abia se mai află un popor, care ar avea mai multe cântece populare decât cum au Românii; însă dacă considerăm numărul suferințelor, nici pe departe nu ne putem asemăna cu națiunile cele mari, cari trăiesc în Europa sau în alte continente.

Mulțimea de cântece populare române arată întregitatea trupească și claritatea sufletească a poporului român; ba luând în considerație cîcioritările cele multe, cu cari a avut a se lupta poporul român, puterea trupească și sufletească a acestuia așa se vede că nu a scăzut, ci din contră a crescut și s'a potențiat.

În alte țări, mai ales în ținuturile muntoase le place a hri; locuitorii țărilor și ai câmpilor nu iubesc așa cântecele sau horile; cele mai multe cântece populare se nasc la locuitorii, cari șed în gherul munților, adică la munteni.

Cel mai bun barometru al clarității și sănătății trupești și sufletești a ori căruia popor este cântul popular; firește aceasta arată numai puterea vieții a întregului popor, nu însă nenunșratele schimbări ale stărilor sănătății. Dar că Românii a lăsa până acuma năzuri și suferințe, s'a luptat voiniceste cu multe feluri de nenoro-

ciri, aceea o poate mulțami acelei puteri de viață, care a câștigat expresiune în mulțimea cântecelor populare.

Abundența puterii vieții erupse din stăruința omului conștientios ca cântec, și cântecul earăși e dezvoltător pentru dorul de a trăi și voia de a lucra. Astfel muncitorul, care se întoarce seara de la lucru, apoi soldatul în decursul marșului mai ușor și mai cu voie pășește, dacă mai mulți la oaltă întonează câte un cântec ritmic. Chiar și în asilele de copii se întrebunțează cântecul la jocul de gimnastică a copiilor celor mici și spre regularea ritmică a unor întorsături corporale. Apoi, deși în modul acesta privim de două plătura trupească și cu deosebire funcțiunea plămânilor, pentru aceea copiii totuși mai ușor fac deprinderi de gimnastică cântând, de altă parte nu se ostenește preste măsură, ca și când fără cântec ar îndeplini tot aceea.

Aceasta de mult au dovedit-o pedagogii și au stăruit pe lângă aceea, ca cântul în ori-ce școală să fie studiu obligat; acum însă e lege, ca în fiecare școală să se propună și 1—2 oare la săptămână. Astăzi vedem, că cântul în statele mai culte e studiu obligat. Copiii cântă în fiecare școală, în fiecare săptămână la timpul fixat, — ori au voie la cântat, ori n'au. Că are copiii dispozițiune la cântat sau ba? Nu-l întrebă nimant; e aici oară de cânt, prin urmare trebuie să cânte, că e lege. Dacă învățătorul de cânt nu e om de specialitate și nu-și pricepe lucrul (pentru-că, mă rog și de aceea există), sau dacă învățătorul de cânt nu e destul de circumspect, atunci orele acestea petrecute de silă, mai mult strică decât folosesc — cu deosebire la copiii în etate de 12—16 ani, pentru-că în vîrsta aceasta se întîmplă schimbarea tonului, chiar așa la copii, ca și la fetițe. Cu ocaziunea schimbării tonului organele respiratorii ale cântului adese-ori sunt supuse indispozițiilor, când nu ar fi permis a cânta, deși e prescripș în regulamentul școlar, dar' oprește un for mai înalt de lege, legea naturii. De sub legile omenești poate scăpa; însă care sau cu voia sau din neștiință se opune legilor naturii, acela răstărucește.

Învățătorul de cântare expert și pricepător nu silește pe școlari să cânte atunci, când copiii se află deși în perioada de mutațiune, ci de regulă îi dispensează de cântare de tot, ca nu cumva tonul să suferă scădere. Aceasta e foarte bine; dar' eu cred, că mai bine ar fi, dacă școlarul s'ar prezenta în oara de cântare numai ca ascultător. Școlarul ca ascultător încă poate învăța cântecul respectiv chiar așa, ca și

aceia cari cântă, și efectul cântului rămâne în suflet ca binefăcător; numai la aceea să fi cu atențiune, ca unii ca atari să nu cânte cu ceilalți; pentru aceea mai bine ar fi, dacă aceea, la cari li-se schimbă tonul, ar forma o grupă deosebită, ca învățătorul să-și poată supraveghia mai ușor.

Dar', durere, sunt astfel de învățători de cântare, cari necondiționat silesc școlarii să cânte, răspun multe voci frumoase de cântat, ba ce e mai mult, indispuși și bolnăvesc mulți școlari sănătoși. Mulți părinți nici nu-și presupun, pentru-ce au copiii lor așa mare aplicare spre răgușeală, spre infamațiune de gât și spre alte osteneți ale organelor de respirare.

Pentru aceea cu mulți ani înainte de aceasta a răsunat de vocea în Germania, ca să se nimicească orele de cântare prescripș și statorită, de o parte, ca ocupațiune ruinătoare a sănătății unor copii, de altă parte, pentru-că bolnăvește deja în germene acele multe și frumoase voci, cari înainte promis un viitor strălucit. În așa mod s'au declarat Germanii, ba încă și la noi își iau începutul în unii așa dorințe. Aceasta zic, că în Anglia și Italia nu-și prescripș în școală învățămîntul de cântare obligat; dar' pentru aceea în ambele țări se cântă foarte mult.

Despre Italia știe fleștecare, că acolo mult și de multe ori se cântă și cântă mic și mare; dar' aceea, că Anglia are aproape la un milion de membri cântărești, Europeanii nici nu-și o presupun în spiritul de comerciant al poporului englez.

Englezul și Italianul atunci cântă, când are voie de cântat; Germanul cântă după „Vorschrift”, prin urmare și atunci cântă, când e prescripș. Românii însă imitază pe Germanii cu credință, pentru-că Germanul e artist, pe când Românul e încă la început; așadar' se cade să primim modelele prelucrate ale Germanilor, fără de considerațiune la substanța noastră de Români. (Va urma.)

Dela Sate.

Cenadul-sărbesc, August 1901.

Nu pot să retac și să nu dau publicității hotărîrea laudabilă a comitetului și sinodului parochial gr. or. rom. din Cenadul sărbesc, adusă în vara acestui an, prin care s'a decis cu multă însuflețire zidirea unei case parochiale pe seama preotului.

Laudă merită poporul ortodox român de aci, căci prin acest conciliu și a ajuns acel scop măreț, ca preotul comunei bisericesti să nu fie avisat la mila statului, ci plătit să fie numai de popor, chemat să lucreze pentru el.

Mândri pot fi conducătorii acestui brav popor, că li-a succes să realizeze un lucru bun, demn de imitat de toate acele comune, cari sunt în stare să facă asemenea.

Ear zelul părintelui Terențiu Oprean, de a-și ajuta poporul la înaintare spre bine, oboselele ce le jertfește pentru apărarea intereselor credincioșilor săi, de multe ori atacate de conlocuitorii străini din această comună, prin această hotărîre a comitetului și sinodului parochial sunt pe deplin recompensate. — Colucrarea în bună armonie a învățătorilor Iuliu Toția și Demetriu Bozian au ajutat mult la realizarea zidirii casei parochiale.

Correspondentul.

H A Z.

La școală.
— Ș'acum tu, Gogule, spune-mi unde vine insula Iava?
Gogu tace.
— Aide, o să te ajut eu. Știi de unde vine cafeaua?
Oh! da, d-le profesor, vine dela băcan.

Din țeara Bărsei.

Este recunoscut prin lege, ca după terminarea examenelor școlare finale să se scrie și publice imediat concursurile în stațiunile învățătoresști vacante, pentru-ca în timpul relativ scurt să se poată termina cu succesul legal toate operațiunile și relațiunile cerute, precum: reflectarea învățătorilor competenți și deplin calificați, recomandarea acelor prin respectivele comune, candidarea, alegerea, aprebarea și decretarea acelor prin autoritățile superioare.

Dar nu se procedează peste tot așa, căci cu indignare trebuie să notăm, că în comuna bis. Târlungenț, din protopopiatul Brașov, în decurs de nouă ani, au devenit vacante ambele posturi învățătoresști, dar până azi nu s'a publicat concurs legal nici pentru postul prim devenit vacant la 1885

Dinică (bea): Brrr! Asta-i foarte rău! Dar acun, dacă s'ajută... (be) Destul va fi.

Pavel: Doar-i destul.

Elena (în ascuns rîde către Lencuța): Atîta apă cu sare mare pedepsă.

Lencuța (asemenea rîd): Mare păcălitor e Pavel acesta, n'are păreche.

Dinică (tot temănda-se): Și oare acum... nu-mi va fi mai bine?

Pavel: O, așteaptă, suntem încă numai la început. Acuma principal e, ca să asudez bine. Culcă-te jos și te vom acoperi bine! (Dinică se culcă) Copil, fete, aduceți aici tot ce se agăță la cuiu (T și cu grăbire aduc mărâmi haine de iarnă ș a. Pavel toate le încarcă pe Dinică).

Dinică: Vai! destul acum! Că mă înec.

Pavel: Așa, foarte bine... nu te teme nimic... acum îți va fi cald bine. Dar nu nu te mișca... că altcum ești gata. Dormi liniștit, aci te lășăm, dar vom fi aproape de tine, ne punem să luăm gustarea.

Elena: Da, dragii mei, să ședem la masă. (Șed) Poftim... luați ce vă place. (Mănăneacă cu poftă).

Dinică (plângend, se uită către masă): Asta totuși e prea mult... cum trăiesc de bine... și eu să stau aici calcat...

Lucian (cu gust): Șuncă asta e foarte bună!

Iuliana: Dar torta asta! De minune! (afectează).

Ștefan: Nici când n'am mâncat așa bine. Păcat că s'ermanul Dinică nu poate lua parte cu noi la gustare.

Dinică: Lăsați-mi și mie... pe când tîm va trece...

Pavel: Dacă nu dormi liniștit, să știu că eu nu stau bun pentru nimica... și atunci nu mănânc mai mult tortă.

Mărioara: De acestea ce rămău aici, tot nu se satură bine. Așa's de bine toate, că e păcat a mai lăsa ceva.

Elena: Mă bucur că vă place. Măncați numai și poame.

Lencuța: Acestea nici nu trebuie să măncați acum. Cine vrea, pună în buzunar; mai târziu, în timpul jocului, vor fi bune.

Toți: Așa-l. Bună idee. (Toți pun poame în buzunar).

Dinică (cu mâhnire): Intr'adver... mie nu-mi lăsați nimica!

Elena: D'apoi dacă toate farfuriile și blidele sunt goale? Să le punem la o parte.

Lencuța: Îți ajut. (Cară tot pe masa laterală. Ceialalți se pregătesc de ridicare dela masă).

Pavel: Stați, încă nu suntem gata; acum urmează partea cea mai bună. Am învățat de la fratele meu să fac punciu și am

promis Elenei, că la ziua nasterii ei îi voi face. Veți vedea cât e de bun.

Toți: Credem! Aceasta e nimerită idee!

Pavel: Indată va fi. Unde am și pus romul? (Se scoală dela masă). Ah, eată! aici. Așa cred că va fi de ajuns.

Dinică: Vai, Pavele, ce fact! Că aceea e otravă!

Pavel: Aceasta? Dară otravă. Tu, Dinică, după datina ta nesățioasă și-ai făcut-o, de ești pedepsit și cercat; te-am înspăimîntat așa, pentru-ca petrecerea acesta s'o miroși din depărtare.

Toți (rid): Ha, ha ha! Bine-ai mai umblat, Dinică! Ha, ha, ha! Cum tremură! Cum a bătut a pă sărată! Ha, ha, ha!

Dinică (Lăpădănd de pe sine acoperimintele, mînios se scoală): Ce? n'am bătut otravă?!

Elena: Se n'ajog; că nu; rom curat a fost.

Dinică (foarte mînios): Atunci aceasta a fost o înșelăciune. Vai! ma'ți înșelat, ca să nu șed la masă și eu...

Pavel: Din cuvînt în cuvînt așa-l.

Dinică (plângend): Bine, vă spun eu la mama, că voi ma'ți nășjit pe mine...

Lencuța: Și la mamă dai ocaziune să te poată pedepsi, pentru-că ai fost așa lingău, te-ai obrăznicit a mânca din bucatele pregătite pe seama oaspeților.

Pavel: Și mai și tăgăduia. (Cătră Dinică) Ai fost un lingău și un mincinos. Vezi, mai bine ai face, dacă te-ai desvîșea de astfel de g'șeli; atunci pe viitor tot cu veselie vei fi între noi.

Dinică (stergendu-și ochii): Aveți dreptate. Dar asta a fost cea din urmă ne-cuviință.

Toți: Minunat! Așa ne place!

Pavel: Și petru împrăștierea toanelor, își dăm și ție punciu să beți.

Dinică: Mulțămesc... dar acum nu-mi trebuie. Și dacă nu sunt otrăvit, dar apa cea multă, sărată... brrr... Mă duc să beau apă rece, apoi mă preumblu una bună și mă culc de timpuriu. De mâine începînd însă veți vedea, nu voi mai fi Dinică cel de mai nainte.

Elena (bucurându se): Atunci dar cu ziua nasterii mele va fi și ziua renașterii tale. Veți vedea, că cu toți ne vom bucura!

Toți (se prind de mîni): Da, da, așa este. (Tare) Numai ține-te de cuvînt și toți ne vom bucura. — (Musica începe a cânta „Azi e zi cu soare, azi îi s'ărbătoare” și toți se pun la joc cu mare veselie).

— Cortina cade. —

după decedarea în vârstă Ștefan Manole, precum nici pentru al doilea post devenit vacant la 1894 prin pensionarea în vârstă Ieremia Jantea.

Postul prim s'a ocupat definitiv numai după multe trăgănări, prin uneltiri viclene; iar al doilea de șapte ani se ține în suspens prin validitatea intereselor mărgave, de coterie și nepotism, tolerându-se în serviciu persoane necualificate, servile și docile după arbitriul satrapilor rurali și urbani!!!

Comuna aceasta este demult scoasă din cadrele legit și se cărmuiește cu desosebire în cele școlare în mod arbitrar și despotice din partea învăț. actual Nic. Comșa, care ca un năimit și instalat în comună ca Pălat în Credeu, se sforțază de a exploata poporul și a-l corup pe toate căile. Nu mai surprinde deci pe nimeni astuția și manoperele periculoase proprii individului acestuia, care și le mărturisește pe față, precum onoatul citor le poate explica din următoarele:

La 24 Iunie a. c. s'a publicat pentru ochii lumii concurs pentru ocuparea postului vacant de învăț. S'a așternut la oficiul protopopesc împreună cu taxa publicării. Intre 3—4 persoane din com. parohial și șeful tractual s'a focheiat compromisul, ca să se rețină publicarea usque ad calendas graecas, respective până după August, adică post festum. Până atunci însă opropitul lui Dumnezeu, necualificat și preterat de câte 2—3 ori la examenele inv. de calificățiune, să fie deja angajat cu cei ce conduc astăzi destinele parohiei. Prin urmare, la nici un cas nu-i permis să se publice concurs la timp, căci de s'ar alege vre-un candidat calificat, atunci acela ar trece dincolo de nori cu instrucția, ear pe învăț. Nicolae Comșa l'ar sucumba vulnerat și val și amar ar fi de comună!!!

Aceste vorbe diplomatice, rostite la masa examenului, au fost cu drag ascultate și fără simbet pueril măcar din partea comisariatului protopropsterital! Oare aceasta să fie procedura progresului cultural? — Sapienți satis. —

Un mocan din Săcele.

DIN BĂNAT.

Dela Recita-montană

Din „iubire până la adorare“ unii aderenți ai preotului Oar. dn D. Tefaloga, — indignați și măhniți până la inimă de slăbiciunile ce se văd și se întemplă de un timp încoace în părțile noastre — deping prin declarația publicată în „Drapelul“ satira „omului neconștin de ceea-ce face“ și adorarea lor, sub pretext că scriu în „interesul binelui comun“, prin „constatarea adevărului“ rischează ca „Românul“ și aserțiunilor problematice, cart ni-e teamă, că ușor pot da ansă la noue descoperiri compromiștoare, chiar și pentru diocli. —

Făcută acea declarație din „adorare“ și nu în interesul binelui comun, care li a reclamat conștințiositate și iubire de adevăr, străini de afacerile noastre, ca oament din altă comună, și compromiștii unii dintre autorii, cari nechiemăși și-au arogat titlul de drept în aprecierea caracterelor: constatările apar tendențioase, ear puritanismul glori-ficat iadoelnic și așa, regretăm a nu ne pute identifica cu ea, din simplul motiv, căci tocmai până când, pe de o parte se „glorifică caractere dubioase“, ear pe de alta se „defaimă bărbați onestii și activii“, până atunci nevoiți suntem — să reprobăm de dragul adevărului și dreptății și să respingem astfel de paravane imprimutate, cari sub pretext că fac pace, mai mult agitează.

Tot de dragul adevărului mai constatăm, că și „conventiculul de fraternizare“ nu e chestie de „spionagiu“, ci sunt fapte publicate în foile locale, până azi nedesamințite.

Din partea ne zicem, că în loc de declarațiuni pocite și satire prea puțin ar fi mai bine, ca ei chiemți să aște modalitatea și ar fi timpul, ca animositățile, earl indeosebi prin intervenții incompetente, să degerească în personalități, și pe zi ce trece tot mai mult agraveză situația, — să se sisteze și să se restabilească pacea și posibilitatea pentru o concurență reală, solidară și onestă a tuturor clementelor, cari doresc și au jertfit la înflorirea bisericeii și a celorlalte instituțiuni culturale-naționale, ce avem aici.

Nepreocupatul.

PARTEA ECONOMICA.

Starea agricolă.

Din raportul ministerului ungar de agricultură dela 10 August a. c. dăm și noi următoarele informațiuni cu privire la starea agricolă:

Recolta anului curent a fost socotită:

	La 30 Iulie	La 10 Aug.
grâu	34,835,500 m. m.	34,782,950 m. m.
sécara	11,577,200	11,551,500
orz	10,128,400	10,528,400
ovés	9,552,800	9,858,600

Datele dela 10 August sunt la tot casul mai aproape de adevăr, pentru că sunt prețuite pe baza treratulului de probă, care pe atunci s'a fost făcut deja în cea mai mare parte a țării.

Recolta de grâu reese deci cu circa de 3½ milioane m. m. mai mică decât a anului trecut.

Sécara va fi cu circa 420.000 m. m. mai multă ca anul trecut.

Orz nu va fi cât în anul trecut, asemenea nici ovés.

Asupra cucuruzului au făcut bine ploile, cari au căzut în cea mai mare parte a țării.

Desvoltarea cartofilor a fost împiedecată în unele părți prin ploii prea multe, în altele prin secetă prea îndelungată. Cei de vară dau o roadă mijlocie.

Legumele, păstăioasele și varza s'au recules prin ploile, cari au căzut în cele mai multe părți ale țării.

Desvoltarea hemeiului este în destulitoare. Meiul și hrîșca timpuri se recoltează; cele mai târziu, în urma ploilor, se desvoltă bine. Cănepa și inul dau numai mijlociu. Tutunul s'a înciripat în urma ploilor. De asemenea s'au tocmii napii de zahăr și de nutreț, care în general stau bine.

În Ardeal însă napii au suferit din cauza multelor ploii.

Plantele de nutreț dau în general o recoltă slabă. În Ardeal s'au mai îmbunătățit încâtva în urma ploilor. Livezile naturale încă au dat slab. Pășunea este mai îndestulitoare numai în părțile ardelene.

Viile sunt frumoase. După ploile din urmă peronospora s'a ivit în multe locuri în mare măsură.

Recolta de prune, mere și nucii va fi bogată în părțile nordvestice și vestice ale țării; în celelalte ea va fi slabă.

În România recolta grâului e mare, deși grindina și ploile au causat multă pagubă. Ploile încetând, grâul s'a putut secera, usca, căra și în parte, și treera, deși în unele locuri cu mare întârziere. În privința bunătații grânele sunt mai cu seamă de două feluri. Cele secerate mai de timpuriu sunt roșii la bob, frumoase și grele. Acestea se plătesc mai bine.

Cele secerate și uscate pe timpul îndelungatelor ploii, sau după acelea, sunt mai spalăcite și mai ușoare, dar ele fiind pe deplin coapte, sunt foarte potrivite pentru séménat, și, în lipsa de grâne în cele mai multe țări, au să fie și ele destul de cautate. Aceeași e și starea sécării, a orzului și ovésului. Soiurile alese au luptat mai ușor cu vremea. Așa sécara arisă de Schlanstedt, orzul de Hanna, ovésul Ligovul, Ivingetorul și Negrul de Coulommiers, au dat o recoltă deosebit de mare. Cucuruzele au legat și leagă mulți știuleți. Meiurile și mohoarele vor da cele mai mănoase recolte; asemenea și cartofii, napii și fasolea, cari au fost săpate bine la timp potrivit. Iarba e cu îmbelșugare chiar și prin miriști. Pomii și vița de vie dau bine.

Rusia va ave o recoltă slabă de asemenea și Asia-Mică.

Ziarele franceze, germane, engleze și americane, spune „R. Ec.“, toate vestesc o urcare însemnată a prețurilor, după ce recolta este nemulțămitoare, nu numai în o mare parte a statelor din Europa, ci și în Statele-Unite ale Americii, unde recolta grâului de primavară e aproape pierdută, ear cucuruz nu va fi nici pe jumătate ca în anul trecut, și după ce ovésul lipsește pretutindenea.

Felurini.

O demonstrație americană. — În zilele din urmă a murit în New-York un american, cu numele de B. wors, avar, lăsând o avere de 600 000 delar.

Morteri oții săi rămaseră necunoscute, când și la iveală un anume John Bowers, care se declară ca cea mai apropiată rudă a defunctului.

Fund invitat să justifice pretențiunea sa, el răspunde, că nu are alt titlu de invocat, decât un titlu patologic și familiar: ca și defunctul, el avea degetele dela picioare în formă de palmă ca picioarele unei rațe.

Tribunalul ordonă desgroparea, și particularitatea invocată de John Bowers fiind probată, el intră în posesia moșeniei reclamate.

*

O sărutare istorică. Când se vorbește despre sărutare, nu trebuie să se creadă că aceasta este numai trecătoare. Există sărutări, cari nu sunt fapte importante în istorie, dar totuși fac parte din momentele, cari trăesc în amintirea multora. Așa este de pildă sărutarea Papei Leon XIII, pe care odioară a primit-o de la o fată frumoasă.

În ultimele zile ale lunii Martie 1887 veni o văduvă plângând la guvernatorul-delegat, Monseniorul Pecci din Benevent, și se plâse, că în noaptea din urmă mai mulți bandiți, în frunte cu șeful lor, Pasquali Coletto, au pătruns în casa ei — ea era văduva prefectului poliției, Agali — și au răpit pe fata ei de 17 ani, Angela. Ea ceru ajutor de la guvernator.

Tinărul delegat — astfel istorisește un cronicar italian — se silise de când în trase în această funcțiune, ca să curețe ținutul de tâhar.

În cazul acesta el luă o h țărre energică. Printr'un curier sigur, delegatul Pecci ceru câteva companii de soldați din Roma, și în fruntea lor cu sabia în mână atacă într'o noapte casa în care locuia șeful de bandiți Coletto. Acesta încă cu 20 de tâhar au fost supuși, și fata Angela fu eliberată.

Când tinăra fată văzu pe tinărul elib-rator, îl strinse în brațe și-l săruă, exclamând:

— Oh, știam, — Sf. Fecioară mi-a șoptit aceasta, — că Dumnezeu îmi va trimite un salvator!

Tinărul Pecci, fericit că a putut face o faptă bună, nu se împotrivi.

Banditul Coletto și cu tovarășii săi au fost trimiși la Roma și închiși în San-Angelo.

Fapta aceasta a făcut mare senzație în Neapole și în întreg Statul papal. Nobilimea din Benevent fu cuprinsă de mânie, că un delegat s'a atins de favoriții ei. Un mar hiz alergă la palatul delegatului, căruia îi strigă:

Monseniorul Pecci, ai abusat de puterea d tale. Voui pleca la Roma și mă voui plânge Papei. D-șoara Angela, ai carei duhovnic ești, te-a sărutat în public!

— D-le marchiz, mai bine în public decât în secret. A fost prima săutare de buze femești, pe care am primit o vreme, data, și sunt mândru de aceasta, fiindcă a venit dintr'o inimă recunoscătoare de copiat, răspunde delegatul papal foarte liniștit. Pieacă la Roma, dar nu uită, că drumul la casa Papei, Quarterly, trece pe lângă tortăreșta San-Angelo!

Marchizul înțelese amenințarea, și în loc să plece la Roma, se întoarse în castelul său.

La poarta acestuia se afla o gardă de soldați papali, ear în curie se aflau legații toți bandiții, pe cari îl ocrotise până atunci. Comandantul soldaților îi zise:

— D-le marchiz, voui sta cu soldații mei aici, până când Beneventul va fi curățit de bandiți.

— Cine și-a dat acest mandat?

— Monseniorul Pecci, delegatul papal. El mi-a dat ordin să vă arestez, dacă veți protesta...

Din cauza sărutării primite de Pecci dela Angela, se scriseră numeroase pamflete contra tinărului delegat, care continuă însă a lupta contra bandiților.

Monseniorul Pecci fu primit la Papa Grigorie XVI, că a fost sărutat de o fată. Când Papa află cum stau lucrurile, răspunde:

De ce acușați pe Pecci? El a meritat să nu o sărutare, ci mai multe, pentru faptele pe care a săvârșit o!

În cuitând Papa numi pe Pecci guvernator la Perugia, ear după două ani archiepiscop la Damietta.

La prima vizită, pe care a făcut-o la mănăstirea calugarilor Franciscane, Pecci fu salutat la poartă de către sora Angela, care-i dase acea sărutare în Benevent.

Astăzi monseniorul Pecci este Papa Leon XIII.

Dare de seamă și mulțămită publică.

Pentru masa studenților dela gimnasiul rom. gr.-or. din Brad au binevoit a mai contribui următorii mulțămii dui:

1. Teodor Panciovan, preot 3 cor.; 2. Ioan Savu, notar pens., 5 cor.; 3. Cornel Panciovan, capelan, 2 cor.; 4. Petru Niculescu, notar 5 cor.; 5. Lazar Ciutz, practican de notar 2 cor.; 6. Vasile Murgu, proprietar 2 cor.; 7. Ioan Murgu, econom 1 cor.; 8. Chiril Țura, econom 1 cor.; 9. George Mică, econom 1 cor.; 10. Pavel Mică, comerciant 2 cor.; 11. Traian Murgu, comerciant 2 cor.; 12. Traian Ioan Murgu, 1 cor.; 13. Pavel Mică, econom 1 cor. Toți din Iertof. — 14. Ioan Petroviciu, parhiz Ciclova rom. 10 cor. Suma: 88 coroane. Primăscă toți binevoitorii contribuitorii cea mai viusă mulțămită din partea tinărilor studioase.

Direcțiunea gimnasiului rom. gr.-or. din Brad, în 10 August 1901.

George Păruș
dir. gimnas.

Cronice politice.

Disolvarea parlamentului. Până acum se vorbea că parlamentul din Budapesta, care se întrunește la 3 Septembrie, va avea o lungă durată, până târziu în toamnă, când să hotărască asupra a o mulțime de legi mărante. Acum însă semioficiosul Magyar Nemzet "aduce următoarea știre:

Imediat după rezoluțiunea Dietei în vîntul propunerii Csáky, s'au pornit la ministerul de comerț lucrările pregătitoare pentru reformarea pe cale legislativă a afacerii căilor ferate vicinale. Proiectul de lege în această privință e gata deja de mult, dar în urma multelor anchete și constatări, s'au vădit, s'au întins în mai multe sute de pagini, așa că astăzi nu mi pot fi prospecte în acest formal codice să poată ajunge, în scurt timp ce mai durează actuala Dietă, decât la valoarea de lege. Guvernul va prezenta deci acest proiect la începutul sesiunii prime a viitoarei Diete.

De aici conchide „Alkotmány” că parlamentul, care va fi convocat pentru luna de 3, va fi dizolvat înainte de 8 Septembrie.

Furia contra Sașilor. Ziarele guvernamentale, „liberale” și independente, de-o potrivă sbeară contra Sașilor, cari în adunarea politică ținută în Sibiu au hotărât ca deputații lor să nu mai intre în partidul liberal.

Ce exemplu de „tradare de patrie”? Să nu vrea Sașii să se „conspirească” cu Maghiarii? Aceasta un tip șovinist n'o poate înțelege.

Cardinalul Schleich contra ajutorului stat. Episcopul-cardinal, Laurentiu Schleich din Oradea Mare a trimis bisericii în cat. din Bichș-Ciaba o adresă, exprimându-și dorința, ca învățătorii confesionali să nu se ceară complectarea graduației (cinvenal) dela stat, ci să o acopere din veniturile bisericești.

Senatul școlar respectiv însă a hotărât, ca toți să ceară ajutorul statului, avînd în vedere lipsa materială precară în care se găsește școala bisericească. „Alkotmány” cere ca să „le de capul” autoritatea bisericească, acelor membri ai senatului școlar cu numele numoși „săci”, căci o merită aceasta, oamenii „incapabili de jertfă”.

Deputatul Horánszky, leader al actualului partid dela guvern, și-a făcut dăruirea de seamă în fața alegătorilor din Bepsi. Intreagă presa maghiară se ocupă de acel discurs, al fostului președinte al partidului „nemzeti”; și aproape toți îl laudă. „Magyarország” socotește discursul drept program al „viitorului ministru”.

Ministri, ce e drept, s'ar găsi destoi în fața aceasta, care să vrea să fie; dar ministri nu pentru partide și pentru „națiunea singură alcătuitoare”, ci pentru țară, pentru serviciul țării, și „program” ministerial să corăspundă exigențelor, realelor nevoi ale patriei noastre și tuturor popoarelor ei, — durere, până acum nu s'au vădit pe orizontul politic al Ungariei moarte.

„Politicianii” dela Egyetértés, acum se vor vreme spuneau, ca România periclitată de Triple Alianță, pentru că actualul prim-ministru face curte Rusiei.

În numărul său de Mercuri același ziar se laudă de frunte, sub titlul „Monarhia noastră și Balcanul”, următoarele:

„... rubla rusească desvoltă o agitație în creșterea în România, contra Monarhiei noastre; și ca să răscolească patimile multor, se folosește de chestia daco-română în fața noastră. Astăzi România este încă în dependență a Triplei Alianțe, dar numai în stăruință, până-când agitația rusească să abată să răstoarne pe Sturdza”.

Credem că e mai nemerit să le zicem celor dela Egyetértés nu politicieni, ci „măștrii”!

Protestanții pier! Anteluptătorii pentru legile politico-bisericești, cei-ce le-au dus la biruință în casa magnașilor, protestanții, gem astăzi mai greu sub efectul isprăvei lor.

„Prot. É. és Isk. Lap” raportează că dintre 34 căsătorii dintre creștini și jidovi numai 3 casuri sunt în favoarea creștinilor. Pariea jidovească își rezervă dreptul de a crește jidovi din copii. Așa că contopirea ovreilor e curat basm, ba mai mult, ese de-a 'ndoasele.

Rată opera „patriotică” salvatoare de „națiune”, a cărmuitorilor acestei țări.

Tu as voulu!

Petrecerea din păduriță.

Nu puțin a contribuit la înălțarea festivității adunării învățătorilor petrecerea aranjată cu această ocaziune, Luni seara, în sala mare din pădurița orașului. Căci unde e vorba și de petrecere, se îndeamnă mai multă lume. Și nu e de loc rău lucru să petrecem românește; e chiar folositor, e practic, din toate punctele de vedere... Și e bine să se profite de acest lucru cu toate ocaziunile, la ori-ce adunare, ori-ce serbare, ori-ce întrunire românească.

Petrecerea de Luni seara s'a început cu reprezentație teatrală și s'a sfîrșit cu joc — până'n zori.

S'a reprezentat întâiu piesa „Florin și Florica” de Vasile Alexandri. D-șoara Ersilia Ștefu s'a prezentat perfect în rolul Floriciei. Ca mișcări, ca dicțiuni, a fost de o adevărată drăgălășie. Dl Mihai Bila (Florin) a jucat foarte bine, cu nuanțări și cu vîlvă. Nu mai puțin a plăcut d-l Vasile Ștefu, în rolul său comic de Paracisier, interpretat cu pricepere și simț.

Publicul a aplaudat frenetic pe vrednicii diletanți. Cîntecul Vivandierei, părea că a redeșteptat simțămîntul eroic în cei ce față fil al poporului nostru, în majoritate învățători.

Insuflițiți-vă, le zicem, și turnați în inimile tinerelor văstare ce sunt încredințate mâinilor voastre aceeași însuflețire, care a făcut pe bardul din Mircești să cânte: „Român zice, viteaz zice”!

A doua piesă ce s'a jucat, a fost: „Otrăvă de hârciog” comedie într'un act, de Anoniu Pop. Rolul maistoriței a fost interpretat cu mult talent de d-na Florița Tomi. D-l Mihai Bila, în rolul de ucenic de pantofar, flămînd, bătut, și care „se otrăvește” cu... plăcinte, a fost de tot hazul.

Publicul nu li-a cruțat meritele aplause.

După reprezentația teatrală se încinge hora. Vorba lui Coșbuc: „Trei pași în stînga linișor — Și alți trei pași la dreapta lor...” Și îți era mai mare dragul să vezi îmbujorându-se la față de dogoarea jocului fapturnile mîdre ale lui Dumezeu, hărăzite de fite ale neamului nostru. Flăcăii noștri și făceau ochii roșii, căuându-și pîreche... la joc.

La miezul nopții o mîndră ceată de flăcăi își face intrarea în sala de joc, după tactul muzicii. „Cu sdrîngăneii la opinci, ca n'port de sat”. Și frumos le mai șede, în costumul nostru național frumos, cum nu mai are alt neam; căci nici mîreși strămoși ca noi Români, cari dela stăpînitorii lumii din vechime moștenit-am cu limba, sângele și portul, nu au de înaintași alte popoare!

Dar cine sunt și ce vor acești flăcăi?

Sunt tinerii meseriași români din Arad, cari se'nșiră la „Bătută” și Călușer”.

D-l Iustin Olariu, vîstaful, își conduce ceata în joc, de publicul nu mai se astîmpără din aplause, — așa că plini de sudori, de inimă și entuziasm, căciularii

noștri dau salei ocol în minunatele lor salturi, de două ori măsura flecăruia din eroicele jocuri naționale românești.

Să trăiască!

În șirul dansurilor, tinerii noștri meseriași și-au învîrit colegile dela corul vocal al societății lor, la „Romanș” cu o precizie demnă de laudă, sub comanda tipografului George Tereanu.

Dansul a urmat până spre zori de zi, petrecînd cu toții împreună, fără diferență de „ranguri”. Așa și trebuie să fie!

Români suntem, una să fim, și la bine și la rău, și la ușor și la greu.

Rip.

Noutăți

ARAD, 29 August n. 1901.

Reședința episcopescă din Caransebeș este pe deplin restaurată. Zilele acestea s'au terminat lucrările de renovare ce s'au început primăvara aceasta și azi reședința este un monument demn de numirea ce o poartă. Renovările s'au făcut în mod esențial și acum ea se înfățișează ca unul dintre cele mai pompoase edificii ale Caransebeșului.

Caransebeșenii — înainte. Frații noștri caransebeșeni dau semne frumoase de progres. După scurtul interval de abia 2 ani, de când s'a inaugurat internatul tinerimii teologice, eată că deja cu începutul anului școlar viitor se deschide — după cum aflăm cu multă plăcere — și internatul pedagogic. Frumoasele edificii ce s'au adaptat pe seama elevilor de pedagogie sunt aranjate cu mult gust și corespond tuturor condițiilor cerute la instituțiuni cu meniri așa frumoase. Noi salutăm cu bucurie acest nou așezămînt românesc și dorim să și ajungă pe deplin sublima sa misiune atât pe terenul cultural, cât și pe cel educativ.

Dar pentru biserică. Comuna bisericească ort.-rom. din Chișorosiu exprimă profundă mulțumită Multstimatei doamne Sofia și Stimatului d-n Iuliu Vuia, director, învățător în B. Comloș pentru frumoasa cădelniță de argint în preț de 25 coroane donată sf. noastre biserici. Cerul aibă în a sa pază această stimată și pioasă familie. Chișorosiu, 16/29 August 1901. Giorgiu, preot.

Excursiunea studenților români la Atena. D-l Gr. Tocilescu, profesor la facultatea de litere din București, a comunicat studenților, că excursiunea la Atena e fixată definitiv pentru 24 August st. v. Numărul persoanelor cari vor participa la această excursiune e de 180, din cari 60 fac parte din corul d-lui Musicescu din Iași și 12 din trupa gimnastică a d-lui Moceanu.

Vești triste. Din Păncota (comitatul Aradului) ni-se raportează următoarele triste vești: în hotarul orașului nostru Păncota de câți-va ani deja neîntrerupt suntem greu încercați în daraverile noastre economice. Anul acesta însă trecem printr'o adevărată crîșă, așa că în mare parte suntem expuși foametei. După-ce nici anul trecut n'am avut grâu, — anul acesta n'am avut nici ce secera. Grăul 'ni-l'a nimicit negura, rugina în cele mai multe locuri, astfel că oamenii n'au de unde să scoată un grîunte. A mai urmat apoi și seceta mare, încât n'avem nici nutreț pentru vite. N'avem anul acesta nici poame, nici legume și nici cucuruz; toate au fost nimicite de tempestăți și de secetă. Sîrgura nădejde, ce ne mai rămasese în roada viței de vie, asemenea am pierdut-o. Viile au fost și ele aproape de tot nimicite prin înghețul de peste iarnă, ear' acum mai în urmă și prin grindină. Strugurii,

căți mai rămăseseră, s'au uscat; cel rămas întregi însă promit anul acesta un vin superior celui din anul trecut, în ce privește calitatea lui.

În urma acestei crise economice, antistia comunală a luat hotărîrea, să ceară dela ministrul grăunțe de sămînat și de hrană pentru locuitorii greu încercați și lipsiți. Sperăm, că vom pute în acest chip să ne ajutăm în neajunsurile noastre, cel puțin în parte.

Vin excelent vechiu și nou (de Măderat) în mic și în mare și cu prețuri moderate se poate procura dela părintele Filip Leuca, preot în Păncota (comitatul Aradului.)

AVIS.

Inscrierile la școala de fete gr.-or. române din Arad, contrar avisului dat mai înainte, se vor face în zilele de 5, 6 și 7 Septembrie st. n. (Joi, Vineri și Sămbătă) dela 9—12 oare a. m. și dela 3—6 oare p. m.), ear' prelegerile se vor începe Luni în 9 Sept. st. n.

Arad, 17/30 August 1901.

Vasile Mangra m. p.,
vicar episcopesc.

Un scriitor, care poate bine stilisa și vorbește perfect limba română, poate ave aplicație în cancelaria avocatului Dr. Mădă Samu în Boros-Jenő.

AVIS.

În comuna Groși, vestită în producerea poamelor, se află de vînzare mere de toamnă și de iarnă, până la o sută vagoane.

A se adresa la:

Maxim Popescu,
comerțant în comuna Groși,
p. u. Berzova.

POȘTA REDACȚIEI.

Ziarului „Egyetértés”: Scrisorilor anonime, fie ori cât de recomandate, nu se răspunde.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

M. Pateschian: — Dacă trimiteți 2 coroane, abonamentul va fi plătit pe jumătate de an. Ce vești să public, trimite-ne, numai atunci își putem spune prețul.

Ma! multora: — Legea, ce ni-o cereți, n'o avem.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 29 August. În cercurile politice bine informate se susține cu tărie știrea, că actualul parlament va fi dizolvat între 12—15 Septembrie și că noile alegeri dictale se vor începe prin jumătatea primă a lui Octomvrie.

ECONOMIE.

Prețurile cerealelor după bursa din
29 August 1901.

Grâu,	Octomvrie . . .	7 97—7 98
Cucuruz,	Septemvrie . . .	5.14—5.15
Ovăș,	Octomvrie . . .	6.34—6.35
Secară,	Octomvrie . . .	6.71—6.73
Rapiță,	August . . .	13.45—

Per 50 chilogramme.

Editor. Aurel Popovici Barcianu.
Red. respons. Ioan Russu Șirianu.

Principiu: Circulație mare pe lângă prețuri ieftine și solide.

HOFFMANN SÁNDOR

Prăvălie de mode și magazie de țepich.

„La Rândunica“.

ARAD, Edificiul teatrului.

◉ Cu 200 Coroane TROUSEAU pentru MIRESE. ◉

	Cor.	fl.
6 cămeși decorate — — — — —	21	60
6 halaturi de noapte brodate — — — — —	20	40
3 fuste de desubt — — — — —	13	20
6 pantaloni pentru dame — — — — —	19	20
12 năframă albe sau colorate — — — — —	8	—
12 perechi ciorapi negri — — — — —	13	20
2 garnituri de pat. frumos executate — — — — —	28	—
6 fețe de perini nanching — — — — —	10	60
6 ciarociafuri (lepedee) — — — — —	17	20
2 preparate damast pentru 6 persoane — — — — —	18	80
2 garnituri pentru cafea, colorate — — — — —	9	20
12 ștergare de Zips — — — — —	12	—
12 bucăți ruferie de cuină — — — — —	4	80
12 „ șterguri de praf, moi deosebite — — — — —	5	—
2 „ plapome de vară — — — — —	8	60
	Total Cor.	210
597 — 19	5 procente sconto de cassă	10
	Netto total Cor.	200

Trouseau-uri pentru mirese la comandă cu prețuri dela 200—2000 coroane.

Cele mai frumoase torturi și broderii asortiment bogat.

Corsete in cel mai elegant fason.

Cumpărări de ocazie: un val englezesc 17 coroane.

Feriti-va de contrafacere!

CREMA MARGARETA

este cel mai sigur mijloc pentru producerea, perfecționarea și conservarea

! frumuseței !

Acest minunat preparat nevătămător, curat și fără grăsime are un efect uimitor.

In câte-va zile face să dispară alunele, petele de ficat, coștii, jupuiturile, bibițele, punctele negre (comedonele) și toate afecțiunile pielii. Netezește încreșturile și ciupiturile de vârsat (bubac), având efect chiar și asupra celor mai înaintați în vârstă, carora le face pielea tină și frumoasă.

Dr. Mosengeil și Metzger, renumiți profesori, vindecă încreșturile de pe obraji cu ajutorul masagiului. Spre acest scop Crema Margareta este cea mai potrivită. Dacă se masează zilnic fața cu Crema Margareta, dispar nu numai alunițele, petele de ficat, și alte necurătenii de piele, ci și încreșturile, ciupiturile de bubac și alte anomalii cauzate prin bătrânețe, griji, boale etc. etc.

Un perservativ în contra arștei soarelui și a vârețului.

Se poate și ziua întrebuița.

Crema Margareta 1 flacon 1 coroană.

Pudra de dame Margareta 1 cor. 20 fil. 553 55—

Săpunul Margareta 70 fil.

Pasta de dinți Margareta costă 1 cor.

Regeneratorul părului, care produce culoare originală părului încăruntit, 2 cor.

Blondinșarea părului de ori-ce culoare, prin care părul primește o culoare aurie, 1 și 2 cor.

Pomada tanochinică, cel mai bun mijloc spre cultivarea și creșterea părului, 70 fil. și 1 cor.

Resucitor de mustați Bohus de Vilagos, spre cultivarea mustăților, 50 și 70 fil.

CLEMENT FÖLDES

Arad, strada Deák Ferencz Nr. 12.

Representant general pentru România:

Domnul Moritz Pollak București, Calea Văcărești Nr. 5.

Se află de vânzare la drogueriile; Bruss, Economul & Co., M. Stoinescu, I. Tetzu, I. Zanfirescu și în en gros și detail la Frații Albachary și la toate farmaciile.

Dovadă despre eficacitatea folosirii cremei Margareta e și următoarea epistolă:

D-lui Gutori Földes Kelemen, în Arad.

Folosesc demult Crema-Margareta. Primește simpatii mele pentru efectul bun al acestei creme.

București

Maria Ionașcu, artistă la Teatrul Național.

Institut de cura.

La dispoziția publicului stau următoarele mijloace de leuire:

Scaldă cu lumină electrică:

In nou-arangeatul meu stabiliment medical, cu aparate usitate în cura naturală, se vor practica următoarele metode de leuire:

Cură de apă rece: sub conducere de specialiști exercitați în mănuierea tuturor aparatelor moderne, persoane aplicate până acum în sanatoriu. 15 bilete 6 fl.; 1 bilet 50 cr. (Chenții cu bilet de abonament nu vor plăti nici o taxă pentru îngrijirea medicală).

Baie cu lumină electrică: pentru vindecarea reumatismului, podagrei, boalelor de nervi, audașului, boalelor de sânge, pentru vindecarea grăsimii, boalei de rinichi și anemiei. 15 bilete 15 fl., un bilet 1 fl. 20 cr. (Aici se cuprinde și cura de apă rece necesară). Cel cu boală de inimă o pot folosi fără pericol. Eolnavii neapți pentru această cură vor fi refuzați.

Băi maure: pentru boale femești, anemie și reumatism. 15 bilete 15 fl., 1 bilet 1 fl. 20 cr.

Băi de acid carbonic: pentru boale de inimă, nervoase și organice, inimă îngrășată, vasele de sânge încropate, lenevirea intestinelor, anemie, nervozitate și boale de femei. 15 bilete 16 fl.; 1 bilet 1 fl. 25 cr.

Băi de sare: pentru casuri mai puțin grele de boalele amintite la băile de acid carbonic. 15 bilete 11 fl.; 1 bilet 80 cr.

Băi de sare cu acid-carbonic: pentru casurile mai grave de boale amintite la băile de acid carbonic. 15 bilete 18 fl.; 1 bilet 1 fl. 40 cr.

Băi electrice. Băi feradice și galvanice: pentru nervozitate, slăbire de nervi, ipocondrie, isterie, tremurat de bătrânețe, vitustancz, și leuirea morfinismului. 15 bilete 15 fl.; 1 bilet 1 fl. 20 cr.

Inhalatii: în cameră de inhalatii, contra boalelor de gât și de plămâni. 15 bilete 9 fl., 1 bilet 75 cr.

Gimnastica svedeză pentru copii, contra îngustimii pieptului, boalei de cord și cocoase; pentru grăsimea cordului, boale de intestine și ficat, boale de inimă organice și slăbire generală. Taxa lunară dela 10 fl. în sus, după gravitatea casului.

Masaje și electromasaje: 1 bilet 50 cr. respective 1 fl., fie-care bolnav poate fi tratat după indicațiunile medicului său sau ale mele. Ori-ce faptuare se întâmplă sub personala mea supraveghere.

Stabilimentul e deschis dela oarele 6 dimineața până la 7 seara; ordinațiuni dim. dela oarele 8—9. d. am. dela 2—4

Dr. H E C H T, 541 29—

Arad, Strada Zrinyi (fostă Sziget) Nr. 3 (Intrare în stradă vis-à-vis de Teatrul, între prăvăliile Maresch și Szabó). Telefon 270.

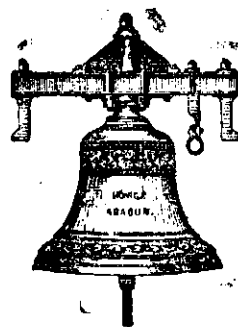
Frideric Hönig

Turnătorie de clopote și metal, fabrică de pompe, arangeată pe motor de vapor,

Arad, strada Rákóczy Nr. 11-28

S'a fondat la 1840.

Premiată la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de platire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg., invenție proprie, cari au avantajul că, față cu ori-ce alte clopote, la turnarea unui și aceluiași clopot tare și cu sunet odânc, — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului.

Recomandă totodată clopotele de fer, ce se pot învêrți și postamentele de fer, prin a căror întrebuițare clopotele se pot scuti de crepat și chiar și cele mai mari clopote se pot trage, fără-ca să clătine turnul.

Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învêrți, cum și turnarea din nou a clopotelor vechi sau schimbarea lor cu clopote noue pe lângă o supra-solvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimit gratis.

543 29—52